

Ενημερωτικός Οδηγός για τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη της Κύπρου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ο Ενημερωτικός Οδηγός για τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη της Κύπρου ετοιμάστηκε από το Terra Cypria-Το Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος για το Τμήμα Περιβάλλοντος, του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Κυπριακή Δημοκρατία στο πλαίσιο της Σύμβασης «Μελέτη και Ετοιμασία Οδηγού για τα Χωροκατακτητικά Είδη της Κύπρου (Εφαρμογή Κανονισμού 1143/2014/ Invasive Alien Species Regulation), Αρ. Σύμβασης: Τ.Π. 18/2019. Δεκέμβριος 2019.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στο Τμήμα Περιβάλλοντος:

Μαργαρίτα Χατζηστυλλή

Τμήμα Περιβάλλοντος

1498 Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ.: 25802719 και 22408934

Fax: 22774945

e-mail: mhadjistylli@environment.moa.gov.cy

web ΤΠ: www.moa.gov.cy/environment- Προστασία της Φύσης και Βιοποικιλότητας/ Διακίνηση Ειδών και Γενετικών Πόρων

web ΕΕ: https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

For more information, interested parties can contact the Department of Environment:

Margarita Hadjistylli

Department of Environment

1498 Lefkosia, Cyprus

Tel.: 25802719 and 22408934

Fax: 22774945

e-mail: mhadjistylli@environment.moa.gov.cy

web DE: www.moa.gov.cy/environment- Protection of Nature and Biodiversity/ Trade of Species and Genetic Resources

web EU: https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

Επιμέλεια Έκδοσης: Μαργαρίτα Χατζηστυλλή (Τμήμα Περιβάλλοντος), Λεύκιος Σεργίδης (Terra Cypria), Φοίβη Βαγιανού (εξωτερικός συνεργάτης Terra Cypria), Helen Vrahimis (εξωτερικός συνεργάτης Terra Cypria).

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον Χαράλαμπο Σ. Χριστοδούλου για τη συνεισφορά του στο περιεχόμενο των κειμένων που αφορά στα είδη φυτών.

© Για την συνολική, μερική ή περιληπτική αναδημοσίευση ή/και αναπαραγωγή του περιεχομένου του Οδηγού αυτού θα πρέπει να γίνεται βιβλιογραφική αναφορά, όπως υποδεικνύεται παρακάτω:

Βιβλιογραφική αναφορά: Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Κυπριακή Δημοκρατία (2019). Ενημερωτικός Οδηγός για τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη της Κύπρου.

Ετοιμάστηκε από: Terra Cyprgia- Το Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος.

© Οι φωτογραφίες που περιλαμβάνονται στον Οδηγό αυτό εμπίπτουν σε πνευματικά δικαιώματα και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς την άδεια των φωτογράφων.

Ο σκοπός αυτού του Ενημερωτικού Οδηγού είναι να παρέχει γενικές πληροφορίες για τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη ως προς τα πιο κάτω:

- Τι είναι τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη;
- Τι χαρακτηριστικά γνωρίσματα έχουν;
- Με ποιον τρόπο εισάγονται σε μία περιοχή;
- Τι ζημιές προκαλούν;
- Τι προβλέπει η νομοθεσία για αυτά;
- Με ποιους τρόπους μπορούν να περιοριστούν;
- Ποια είναι τα πιο σημαντικά Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη για την Κύπρο;

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ¹

Ξένα είδη (Alien Species) είναι τα είδη (ζώα, φυτά ή μικροοργανισμοί), που εξαιτίας της ανθρώπινης παρέμβασης ξεπερνούν μεγάλους οικολογικούς φραγμούς, όπως είναι οι οροσειρές βουνών και οι ωκεανοί και εισέρχονται σε διαφορετικό συνήθως περιβάλλον εκτός του φυσικού εύρους εξάπλωσης τους, όπου μπορεί να εξελιχθούν σε χωροκατακτητικά, λόγω των χαρακτηριστικών τους και των ευνοϊκών συνθηκών στο νέο περιβάλλον.

Χωροκατακτητικά (ή Εισβλητικά) ξένα είδη (Invasive Alien Species) είναι τα ξένα είδη, των οποίων η τυχαία/άθελη ή σκόπιμη/ηθελημένη εισαγωγή και εξάπλωση επηρεάζει δυσμενώς τη βιοποικιλότητα ή/και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες ή/και την ανθρώπινη υγεία ή/και την οικονομία ενός τόπου.

Βιοποικιλότητα είναι η ποικιλία των ζώντων οργανισμών πάσης προέλευσης περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, χερσαίων, θαλασσίων και άλλων υδατικών οικοσυστημάτων και οικολογικών συμπλεγμάτων, των οποίων αποτελούν μέρος. Περιλαμβάνεται, επίσης, η ποικιλότητα εντός των ειδών, μεταξύ των ειδών και των οικοσυστημάτων. Πιο απλά, ως βιοποικιλότητα ορίζεται η ποικιλία της ζωής σε όλες τις μορφές της (όπως φυτά, ζώα, μύκητες) σε όλα τα επίπεδα οργάνωσής της (γονίδια, οργανισμοί, οικοσυστήματα).

Οικοσύστημα είναι η βασική οικολογική μονάδα που αποτελείται από το φυσικό περιβάλλον και τους οργανισμούς που ζουν σε αυτό. Ως σύστημα μελέτης περιλαμβάνει α) βιοτικά στοιχεία, δηλαδή το σύνολο των οργανισμών ή τη βιοκοινότητα ενός οικοτόπου, β) αβιοτικά στοιχεία, όπως είναι ο αέρας, το νερό, το χώμα ο ήλιος, καθώς και γ) τις μεταξύ τους συνολικές αλληλεπιδράσεις.

Βιοκοινότητα είναι το σύνολο των διαφορετικών ζωντανών ειδών και πληθυσμών, που ζουν σε ένα ενδιαίτημα, αλλά και οι σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ τους.

Βιοτικές συνθήκες/ Βιοτικά στοιχεία είναι το σύνολο των οργανισμών που ζουν σε μια περιοχή, όπως φυτά, ζώα, μύκητες και μικρόβια και οι αλληλεπιδράσεις που αναπτύσσονται μεταξύ τους.

Αβιοτικές συνθήκες / Αβιοτικά στοιχεία είναι τα στοιχεία ενός οικοσυστήματος που δεν εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά της ζωής. Τέτοια είναι: το κλίμα (υγρασία, θερμοκρασία, ηλιοφάνεια), η διαθεσιμότητα θρεπτικών συστατικών, η σύσταση του εδάφους, η αλατότητα του νερού, η νεκρή οργανική ύλη κ.ά. Καθορίζουν τη φύση και τη λειτουργία του οικοσυστήματος.

Οικοσυστημικές υπηρεσίες είναι οι άμεσες και έμμεσες συνεισφορές των οικοσυστημάτων στην ευημερία του ανθρώπου, όπως για παράδειγμα η παροχή καθαρού νερού και τροφής, η ρύθμιση του κλίματος, η ευημερία και η αναψυχή.

¹ Το λεκτικό των ορισμών απλοποιήθηκε στο πλαίσιο σύνταξης του Ενημερωτικού αυτού Οδηγού για σκοπούς καλύτερης κατανόησης από το κοινό.

Ενδαιίτημα είναι το φυσικό περιβάλλον στο οποίο ζει και αναπαράγεται ένα είδος, ένας πληθυσμός, ή μια βιοκοινότητα.

Ιθαγενή ή γηγενή είδη είναι τα είδη χλωρίδας, πανίδας και μικροοργανισμών, τα οποία συναντώνται φυσικά σε μια συγκεκριμένη περιοχή ή οικοσύστημα ως αποτέλεσμα των διάφορων διεργασιών της φύσης, χωρίς την όποια ανθρώπινη παρέμβαση.

Επιγενή είδη είναι τα ξένα είδη φυτών που έχουν έρθει σε μια περιοχή από τον άνθρωπο, σκόπιμα ή τυχαία. Σε αυτά δεν περιλαμβάνονται τα καλλιεργούμενα είδη. Περιλαμβάνονται όμως τα αρχαιόφυτα, δηλαδή τα είδη που εισάχθηκαν πριν το 1500 μΧ. Ανάλογα με το βαθμό εγκλιματισμού τους στη φύση και ικανότητα να δημιουργούν πληθυσμούς, διακρίνονται εγκλιματισμένα, ημιαυτοφυή και τυχαία. Κάποια επιγενή είδη φυτών έχουν εξελιχθεί σε χωροκατακτητικά/ εισβλητικά.

Ενδημικά είδη είναι τα γηγενή είδη χλωρίδας και πανίδας που υπάρχουν αποκλειστικά σε μια γεωγραφική περιοχή και πουθενά αλλού στον κόσμο, ως αποτέλεσμα της εξέλιξης και φυσικών διαδικασιών. Το ποσοστό ενδημισμού ενός τόπου αποτελεί και ένα δείκτη του βιολογικού του πλούτου.

Βιολογική εισβολή είναι η διαδικασία κατά την οποία ένα είδος φυτού, ζώου ή μικροοργανισμού ξεπερνά ποικίλους αβιοτικούς και βιοτικούς φραγμούς και αποικίζει, πέρα από το φυσικό εύρος εξάπλωσής του, περιοχές όπου δεν υπήρχε στο παρελθόν σύμφωνα με τα ιστορικά δεδομένα. Ενώ κατά τους ιστορικούς χρόνους οι φυσικοί φραγμοί καθόριζαν την εξάπλωση, κατανομή και εξέλιξη των οργανισμών, σήμερα ο άνθρωπος έχει καταρρίψει τους φραγμούς αυτούς με αποτέλεσμα την ομογενοποίηση των οικοσυστημάτων και την απώλεια της βιολογικής ποικιλότητας παγκοσμίως λόγω ανταγωνιστικότητας και εκτοπισμού των τοπικών ειδών από τους εισβολείς.

Θαλάσσιο έρμα πλοίων είναι το θαλασσινό νερό με το οποίο γεμίζονται ειδικές δεξαμενές ενός πλοίου, προκειμένου να αυξηθεί η σταθερότητά του κατά την πλεύση. Διάφοροι τύποι πλοίων, όπως τα κρουαζιερόπλοια, τα δεξαμενόπλοια και τα πλοία μεταφοράς ξηρού φορτίου χρησιμοποιούν τεράστιες ποσότητες θαλάσσιου έρματος, το οποίο συλλέγεται από θαλάσσια ύδατα ενός τόπου και στη συνέχεια απορρίπτεται στο επόμενο λιμάνι ανάλογα με τις αυξομειώσεις του φορτίου τους. Το έρμα μεταφέρει και ποικιλία θαλάσσιων ζωντανών οργανισμών από μια περιοχή σε άλλη. Για αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός (ΙΜΟ) έχει υιοθετήσει από το 2017 τη Διεθνή Σύμβαση για τον Έλεγχο και τη Διαχείριση του έρματος των πλοίων και των ιζημάτων (Ballast Water Management Convention).

Επικονίαση είναι η διαδικασία μέσω της οποίας επιτυγχάνεται η γονιμοποίηση στα φυτά. Για να γίνει η γονιμοποίηση θα πρέπει να μεταφερθεί η γύρη από τα άνθη του φυτού στο στίγμα του ίδιου ή άλλου άνθους. Η διαδικασία επιτυγχάνεται κυρίως με τη βοήθεια των εντόμων και του αέρα.

Πώδη φυτά είναι φυτά με βλαστό μαλακό και πράσινο, τα οποία δεν έχουν ξυλώδη μέρη.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΑ ΞΕΝΑ ΕΙΔΗ

Τι είναι τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη;

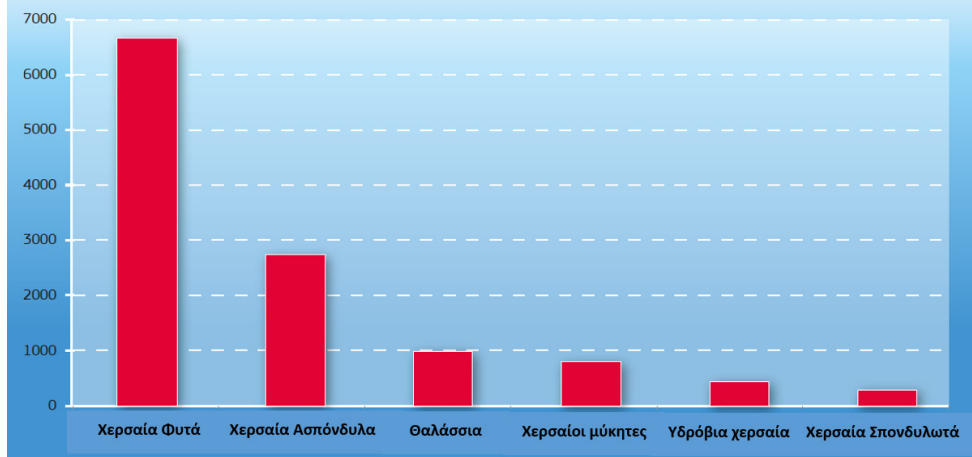
Ξένα Είδη είναι τα είδη φυτών και ζώων που έχουν μεταφερθεί εκτός του φυσικού τους περιβάλλοντος ως αποτέλεσμα ανθρώπινης δράσης. Η πλειοψηφία αυτών των ειδών δεν μπορεί να επιβιώσει σε ένα άγνωστο και νέο περιβάλλον με διαφορετικές βιοτικές και αβιοτικές συνθήκες. Όμως ορισμένα είδη, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά προσαρμοστικότητας, καταφέρνουν να επιβιώσουν και τελικά να εγκατασταθούν στο νέο φυσικό περιβάλλον. Εκεί μπορούν να προκαλέσουν σημαντικές ζημιές στο περιβάλλον, στην υγεία και στην οικονομία. Αυτά τα είδη είναι τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη.

Εκτιμάται ότι στην Ευρώπη υπάρχουν ήδη πάνω από 12.000 ξένα είδη, από τα οποία το 10-15% είναι Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη. Αυτά εντάσσονται σε όλες τις μεγάλες ταξινομικές ομάδες, από θηλαστικά, αμφίβια, ερπετά, ψάρια, ασπόνδυλα και φυτά έως μύκητες, βακτήρια και άλλους μικροοργανισμούς. Υπάρχουν σε κάθε είδος ενδιαιτήματος, τόσο στη στεριά, όσο και στους ποταμούς και τις λίμνες, αλλά και στη θάλασσα. Όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμετωπίζουν προβλήματα με τα ΧΞΕ στην επικράτειά τους, αλλά σε μεγαλύτερο και άλλα σε μικρότερο βαθμό.

Τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη (ΧΞΕ) (Invasive Alien Species) είναι φυτά, ζώα ή μικροοργανισμοί τα οποία εισάγονται με ανθρώπινη παρέμβαση (τυχαία ή σκόπιμα) σε ένα νέο γι' αυτά φυσικό περιβάλλον και κατορθώνουν να επιβιώσουν και να αναπαραχθούν, δημιουργώντας σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην τοπική βιοποικιλότητα ή/και την οικονομία (όπως γεωργία, ιχθυοτροφία, υποδομές) ή/και την ανθρώπινη υγεία, μέσω μετάδοσης ασθενειών ή πρόκλησης αλλεργιών.

Ομάδες Χωροκατακτητικών Ξένων Ειδών στην Ευρώπη (2012)

Πηγή: DAISIE <http://www.europe-aliens.org>

Η Κύπρος, λόγω του νησιώτικου χαρακτήρα της και της μακρόχρονης γεωγραφικής απομόνωσης και παράλληλα της πλούσιας βιοποικιλότητας που τη χαρακτηρίζει, είναι ιδιαίτερα ευάλωτη σε βιολογικές εισβολές. Στο χερσαίο περιβάλλον της έχουν καταγραφεί περισσότερα από 40 χωροκατακτητικά είδη φυτών, στα ποτάμια και στις λίμνες τουλάχιστον τρία χωροκατακτητικά είδη ψαριών και άλλοι υδρόβιοι οργανισμοί. Στο θαλάσσιο της περιβάλλον έχουν καταγραφεί τουλάχιστον 183 ξένα είδη, από τα οποία τα 16 θεωρούνται χωροκατακτητικά.

Τι γενικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα έχουν τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη;

- Γρήγορη ανάπτυξη
- Γρήγορη αναπαραγωγή
- Υψηλό αναπαραγωγικό δυναμικό (μεγάλος αριθμός απογόνων)
- Δυνατότητα προσαρμογής σε ποικίλο και ευρύ φάσμα συνθηκών (ευρύ φάσμα οικολογικής ανεκτικότητας)
- Υψηλή ικανότητα διασποράς σε νέες τοποθεσίες
- Ανταγωνιστική επιτυχία σε σχέση με ιθαγενή είδη

Θεωρείται ότι τα είδη που έχουν χαρακτηριστικά υψηλής προσαρμοστικότητας και αναπαραγωγής, καταφέρνουν να εγκατασταθούν με επιτυχία σε μια νέα περιοχή και να ανταγωνίζονται αποτελεσματικά τα τοπικά είδη, επειδή έχουν «απελευθερωθεί» από τους φυσικούς εχθρούς τους. Η θεωρία αυτή ενισχύεται, με πολλά παραδείγματα, που δείχνουν ότι τα περισσότερα χωροκατακτητικά είδη δεν προκαλούν σοβαρά προβλήματα στο περιβάλλον, στις υποδομές και στον άνθρωπο στην περιοχή της φυσικής τους προέλευσης. Στον τόπο καταγωγής των ειδών αυτών, αρπακτικά και παράσιτα καταφέρνουν να κρατήσουν υπό έλεγχο τους πληθυσμούς των ειδών, δημιουργώντας μέσα από τους αιώνες μια υγιή οικολογική ισορροπία στη φύση. Όμως, με τις βιολογικές εισβολές που αυξάνονται συνεχώς σε συχνότητα και ένταση, η οικολογική αυτή ισορροπία διαταράσσεται και τα οικοσυστήματα υποβαθμίζονται, χάνοντας την ικανότητα να ανακάμπτουν και να επανέρχονται στην αρχική φυσική τους κατάσταση, καθιστώντας τα ακόμη πιο ευάλωτα σε πιέσεις και απειλές.

i

Με ποιον τρόπο εισάγονται τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη;

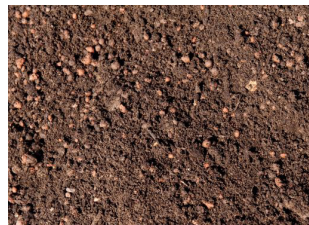
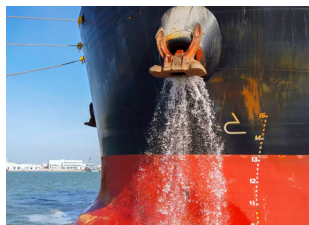
Η μετακίνηση φυτών και ζώων από μια περιοχή σε άλλη είναι μια πρακτική που ακολουθούσε από την αρχαιότητα ο άνθρωπος κατά τον αποικισμό νέων περιοχών, με σκοπό να βελτιώσει την ποιότητα ζωής του. Πολλά είδη φυτών και ζώων που εισάχθηκαν σκόπιμα σε νέες περιοχές είχαν ευεργετικές επιπτώσεις στη γεωργία και κτηνοτροφία, στο εμπόριο και σε δραστηριότητες αναψυχής, όπως το κυνήγι και η ερασιτεχνική αλιεία. Κάποια είδη μπορεί να καταλήξουν σε μια νέα περιοχή ακόμη και κατά λάθος, ως «λαθρεπιβάτες» σε πλοία, σε βαλίτσες ταξιδιωτών και σε εμπορεύματα. Γενικά τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη μπορούν να εισάγονται σε μία νέα περιοχή από τον άνθρωπο (άθελα ή ηθελημένα) με πολλούς τρόπους.

Τα τελευταία 50 χρόνια, ο αριθμός, η συχνότητα και το γεωγραφικό εύρος εισαγωγής αυτών των Χωροκατακτητικών Ξένων Ειδών αυξήθηκε δραματικά λόγω της εντατικοποίησης του εμπορίου, του τουρισμού και των μεταφορών. Σήμερα τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη αναγνωρίζονται ως η δεύτερη σημαντικότερη αιτία απώλειας της βιοποικιλότητας παγκοσμίως, ενώ έχει εκτιμηθεί πως, μόνο στην οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης κοστίζουν €12 δις το έτος. Το ποσό αυτό δαπανάται για τον έλεγχο των ειδών αυτών και των ζημιών που προκαλούν στην Ευρώπη, ως απώλειες φυτικής, ζωικής και αλιευτικής παραγωγής, κόστος για υγειονομική περίθαλψη, καθώς και ζημιές σε υποδομές και σε οικοσυστήματα.

Ξένα είδη εισάγονται σε μια περιοχή **σκόπιμα** από τον άνθρωπο για σκοπούς βελτίωσης των πιο κάτω:

- Γεωργία/ Δασοπονία (διάφοροι οργανισμοί για χρήση στη βιολογική γεωργία ως φυσικοί εχθροί επιβλαβών οργανισμών, τοπιοτέχνηση κήπων και χώρων πρασίνου, παραγωγή ξυλείας)
- Υδατοκαλλιέργεια
- Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής (ψάρεμα και κυνήγι: ψάρια και θηράματα)
- Αισθητική (φυτά σε λίμνες, σε πάρκα και σε κήπους)
- Δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές ζώων και φυτών (βοτανικοί κήποι, ζωολογικοί κήποι, ενυδρεία)
- Εμπορία και κατοχή ζώων συντροφιάς/ κατοικίδιων ζώων (όπως παπαγάλοι, χελώνες, σκίουροι, ρακούν)

Ξένα είδη, όμως, εισάγονται σε μια περιοχή από τον άνθρωπο και **άθελα** του, μέσω κυρίως των πιο κάτω τρόπων:

- Μέσα στο έρμα των πλοίων (νερό που βοηθά στη σταθερότητα κατά την πλεύση)
- Μεταφορά μέσω αεροπλάνων και πλοίων ως «λαθρεπιβάτες»
- Εμπόριο προϊόντων (οργανισμοί σε φρούτα, χώμα που περιλαμβάνει σπόρους, ανήλικες μορφές εντόμων σε ελαστικά)
- Τουρισμός/ ταξίδια (έντομα σε φρούτα, σπόροι)

Οι τρόποι απελευθέρωσης στο φυσικό περιβάλλον ποικίλλουν σημαντικά ανάλογα με την ομάδα των οργανισμών και το περιβάλλον. Τα φυτικά είδη διαφεύγουν κυρίως από φυτεύσεις σε περιορισμένες συνθήκες (όπως κήποι, χώροι πρασίνου, βοτανικοί κήποι, καλλιέργειες, φυτώρια, καλλιεργητικός εξοπλισμός και χώμα), από ενυδρεία (υδρόβια φυτά ως διακοσμητικά) ή και από σκόπιμες φυτεύσεις απευθείας στο φυσικό περιβάλλον. Διάφορα είδη ζώων μπορεί να διαφύγουν από ζωολογικούς κήπους, από καταστήματα πώλησης ζώων συντροφιάς, από εκτροφεία, από εγκαταστάσεις διεξαγωγής έρευνας ή από τους ιδιοκτήτες τους άθελα ή μέσω σκόπιμης απελευθέρωσης ή και μέσω μαζικής απελευθέρωσης για σκοπούς βιολογικού ελέγχου και για σκοπούς κυνηγιού ως θηράματα.

Τα είδη γλυκού νερού συχνά απελευθερώνονται σκόπιμα για την υδατοκαλλιέργεια ή την ψυχαγωγική αλιεία ή/και άθελα μέσω του αλιευτικού εξοπλισμού ή και από ενυδρεία. Πολλά είδη φυτών και ζώων διαφεύγουν κατά τη μετακίνησή τους ως μολύσματα μεταφορών (για παράδειγμα κατά το εμπόριο ξυλείας, ή τις μεταφορές άλλων φυτών και ζώων) ή ως «λαθρεπιβάτες» σε εξοπλισμό, αεροπλάνα, πλοία, μηχανήματα, οχήματα και πάνω σε ταξιδιώτες.

Στο θαλάσσιο περιβάλλον, τα περισσότερα ξένα είδη έρχονται ως ακούσιοι «λαθρεπιβάτες» από πλοία. Ειδικά στην περίπτωση της Μεσογείου, πολλά ξένα είδη έχουν έρθει μέσω της διώρυγας του Σουέζ από την Ερυθρά Θάλασσα, οι λεγόμενοι «λεσσειψιανοί μετανάστες». Τα είδη αυτά αποτελούν σοβαρότατο πρόβλημα για το θαλάσσιο περιβάλλον της Μεσογείου και το φαινόμενο αυτό έχει αναγνωριστεί ως η μεγαλύτερη θαλάσσια βιολογική εισβολή παγκοσμίως.

Το ήξερες αυτό;

Το όνομα «Λεσσειψιανοί μετανάστες» δόθηκε προς τιμήν του Φερντινάν ντε Λεσσέψ, αρχιτέκτονα και υπεύθυνου του έργου διάνοιξης της διώρυγας του Σουέζ.

Τι ζημιές προκαλούν τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη;

Τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη προκαλούν πολλαπλές και σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη **βιοποικιλότητα**, την **οικονομία** και την **ανθρώπινη υγεία**.

Πρωτίστως, αποτελούν πολύ σοβαρή απειλή για τη **βιοποικιλότητα** προκαλώντας ακόμα και την τοπική εξαφάνιση των γηγενών ειδών ενός τόπου. Αυτό γίνεται επειδή τα είδη αυτά ανταγωνίζονται τα γηγενή είδη για περιορισμένους πόρους, όπως τροφή, νερό, φως και ενδιαίτημα και τα απειλούν μέσω θήρευσης και μετάδοσης εξωτικών ασθενειών. Η επίδραση των ΧΞΕ μπορεί μερικές φορές να είναι τόσο έντονη, ώστε να οδηγεί ακόμα και στην αλλαγή της δομής και λειτουργίας ολόκληρων οικοσυστημάτων, θέτοντας σε κίνδυνο την ικανότητα αυτών να παρέχουν τις πολύτιμες οικοσυστημικές τους υπηρεσίες προς τον άνθρωπο, όπως για παράδειγμα η επικονίαση, η ρύθμιση του κλίματος, η παροχή καθαρού νερού ή ο έλεγχος των πλημμυρών.

Επίσης, τα ΧΞΕ προκαλούν σημαντικές επιπτώσεις στην **οικονομία**, μειώνοντας την απόδοση της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας. Παράλληλα, μπορούν να προκαλέσουν ζημιές σε υποδομές και στις μεταφορές ή να μειώσουν τη διαθεσιμότητα των υδάτων, εμποδίζοντας τις πλωτές οδούς ή προκαλώντας προβλήματα στα δίκτυα υδροδότησης. Τα ΧΞΕ μπορεί επίσης να αλλοιώσουν τοπία και υδάτινα συστήματα, προκαλώντας την απώλεια αξιών αναψυχής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επιπλέον, τα ΧΞΕ μπορεί να αποτελούν σοβαρό πρόβλημα για την **ανθρώπινη υγεία**, προκαλώντας σοβαρές αλλεργίες, δερματικά προβλήματα και ασθένειες στον άνθρωπο και ενεργώντας ως φορείς για επικίνδυνους παθογόνους οργανισμούς.

Υγιή Οικοσυστήματα - Το Φυσικό μας Κεφάλαιο

Τα υγιή λειτουργικά οικοσυστήματα, τα οποία χαρακτηρίζονται από την ποικιλία των ζωντανών οργανισμών που περιέχουν και υποστηρίζουν και τα οποία έχουν εξελιχθεί φυσικά μέσα από τους αιώνες, παρέχουν στην κοινωνία ένα μεγάλο κεφάλαιο πολύτιμων αγαθών και υπηρεσιών, όπως το καθαρό νερό και ο αέρας, η επικονίαση, η προστασία από πλημμύρες και ξηρασία και οι ευκαιρίες αναψυχής. Εάν αυτά τα τόσο σημαντικά φυσικά οικοσυστήματα υποστούν υποβάθμιση, δεν είναι μόνο η βιοποικιλότητα που υποβαθμίζεται, αλλά και η κοινωνία στο σύνολό της. Στην Ευρώπη, υπολογίζεται ότι περίπου 4,4 εκατ. θέσεις εργασίας και ένας ετήσιος κύκλος εργασιών €405 δις, εξαρτάται άμεσα από τη διατήρηση υγιών οικοσυστημάτων.

i

© Φοίβη Βαγιανού

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΑ ΞΕΝΑ ΕΙΔΗ

Αναγνωρίζοντας τη σοβαρότητα του προβλήματος, η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέδωσε τον **Κανονισμό 1143/2014** για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης ΧΞΕ. Ο Κανονισμός τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2015 και εισάγει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο με μέτρα πρόληψης, έγκαιρης ανίχνευσης και εξάλειψης, καθώς και διαχείρισης ειδών που είναι πλέον εξαπλωμένα στα κράτη μέλη. Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται για τα είδη του «Καταλόγου Χωροκατακτητικών Ξένων Ειδών Ενωσιακού Ενδιαφέροντος». Ο συγκεκριμένος κατάλογος μέχρι σήμερα (2019) απαριθμεί 66 είδη φυτών και ζώων και υπόκειται σε αναθεώρηση καθώς τα δεδομένα για τα χωροκατακτητικά είδη επικαιροποιούνται. Για τα είδη του καταλόγου ισχύουν απαγορεύσεις εισαγωγής, διατήρησης, εκτροφής, μεταφοράς προς την ΕΕ ή εντός αυτής, διάθεσης στην αγορά, χρήσης ή ανταλλαγής, δυνατότητας αναπαραγωγής ή καλλιέργειας και απελευθέρωσής τους στο περιβάλλον.

Στην Κύπρο, ο Νόμος **N. 120 (I)/2019**² ρυθμίζει εθνικά την εφαρμογή του κανονισμού μέσω της διαμόρφωσης μέτρων και σχεδίων δράσης. Ο εθνικός νόμος ρυθμίζει επίσης θέματα αδειοδότησης, επιθεωρήσεων και επιβολής κυρώσεων. Βάσει της νομοθεσίας αυτής, μπορεί να επηρεάζονται διάφοροι εμπορικοί τομείς, όπως έμποροι ζώων συντροφιάς, έμποροι φυτών ενυδρείου, καλλωπιστικών και άλλων φυτών, εισαγωγείς ζωντανών υδρόβιων οργανισμών, αλλά και ζωολογικοί κήποι/πάρκα και το ευρύτερο κοινό ως ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς και φυτών κήπου.

² Νόμος 120(I)/2019 - Ο περί της πρόληψης και διαχείρισης της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών νόμος του 2019.

ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΑ ΞΕΝΑ ΕΙΔΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στις επόμενες σελίδες του Ενημερωτικού αυτού Οδηγού, παρουσιάζονται βασικές πληροφορίες για κάθε είδος ξεχωριστά για τα σημαντικότερα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη στην Κύπρο.

ΑΚΑΚΙΑ

Acacia saligna

Κατηγορία:
Φυτό

ΧΕΕ Ενωσησικου
Ενδιαφεροντος

Ενδιαιτημα:
Στερια

ΧΕΕ βασει της Διεθνοφς Ένωσης
Προστασιας της Φφσης (IUCN)

© Λεύκιος Σερνίδης

© Λεύκιος Σερνίδης

© Λεύκιος Σερνίδης

Περιγραφή

Αειθαλές δέντρο που αναπτύσσεται γρήγορα με εύκαμπτα πυκνά κλαδιά, μακρόστενα πράσινα φύλλα και πλούσια ανθοφορία με πολλά μικρά κίτρινα άνθη.

Ύψος: 2 - 5 μ., αλλά έως 9 μ. | Σχήμα: Ακανόνιστο | Χρόνος ζωής: 30 - 40 έτη

Ενδιαίτημα

Είναι ανθεκτικό στη ξηρασία, ευδοκιμεί σε πεδινές περιοχές, από ακτές μέχρι 700 μ., εμφανίζεται σε πολλούς τύπους εδαφών, ειδικά σε ασβεστιτικά και προτιμά ηλιόλουστες περιοχές. Εντοπίζεται σε ευρύ φάσμα περιοχών: καλλιεργούμενη γεωργική γη, δασικές εκτάσεις, παράκτιες περιοχές, υποβαθμισμένες περιοχές, παραποτάμιες όχθες, παραπλεύρωσ οδικού δικτύου.

Πρόελευση

Ιθαγενές στη ΝΔ Αυστραλία (Perth)

Εξάπλωση στον κόσμο

Εισάχθηκε ευρέως σε άγονες και ημι-άγονες περιοχές με τροπικά, υποτροπικά ή μεσογειακά κλίματα (όπως Αφρική, ΗΠΑ, Μεσογειακές χώρες, Ινδία) σε ολόκληρο τον κόσμο, με στόχο κυρίως την προστασία εδάφους από διάβρωση, παραγωγή καυσόξυλων, καθώς και ως καλλωπιστικό.

© Πηγή: www.cabi.org

Περιοχή ιθαγένειας

Εξάπλωση στην Κύπρο

Στην Κύπρο, εισήχθη στις αρχές του 20^ο αι. με στόχο τη χρήση σε φυτείες, την παραγωγή καυσόξυλων, τη σταθεροποίηση αμμοθινών, την αντιμετώπιση της υπερβόσκησης, την προστασία από τη διάβρωση και σαν καλλωπιστικό φυτό. Έκτοτε εξαπλώθηκε σχεδόν σε όλες τις πεδινές περιοχές (μέχρι 700 μ.).

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Εκούσια εισαγωγή > Όλες οι μετακινήσεις μακρινών αποστάσεων της ακακίας είναι σκόπιμες εισαγωγές, εδώ και πάνω από 150 χρόνια, για προστασία του εδάφους, σταθεροποίηση αμμοθινών, έλεγχο της διάβρωσης, παραγωγή καυσόξυλων και ζωοτροφών και ως διακοσμητικό δέντρο.

Φυσική διασπορά > Οι σπόροι μπορούν να μετακινούνται μέσω του νερού σε ποτάμια και αυλάκια και μέσω των ζώων, κυρίως πουλιά.

Τυχαία διασπορά > Άλλοι τυχαίοι τρόποι διασποράς είναι μέσω της μεταφοράς χώματος ή άμμου για κατασκευή έργων, όπως δρόμοι και έργων υποδομών.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Μεγάλη ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως ξηρασία, ρύπανση, πυρκαγιές και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως κατά μήκος οδικού δικτύου και αστικές περιοχές
- Ταχεία ανάπτυξη
- Ικανότητα να δεσμεύει άζωτο στο έδαφος
- Παράγει πολλούς σπόρους που μπορούν να μείνουν ζωντανοί στο έδαφος μέχρι 50 χρόνια
- Έχει ικανότητα να πρεμνοβλαστώνει, δηλαδή να βγάζει νέους βλαστούς μετά από τομές ή καταστροφή του υπέργειου μέρους του
- Ικανότητα αναγέννησης μετά από πυρκαγιές
- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Αλλοίωση οικοσυστημάτων
- Μείωση οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Αλλαγή στη συχνότητα και ένταση πυρκαγιών
- Αλλαγές στην υδρολογία μιας περιοχής
- Αλλαγές στα θρεπτικά στοιχεία του εδάφους
- Αλλαγή στην οικολογία των βιοκοινοτήτων
- Σχηματισμός πυκνών συστάδων, αποκλείοντας άλλα είδη
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών

ΑΙΛΑΝΘΟΣ

Κατηγορία:
Φυτό

ΧΕΕ Ενσωσιακού
Ενδιαφέροντος

Ailanthus altissima

Ενδιαίτημα:
Στεριά

ΧΕΕ βάσει της Διεθνούς Ένωσης
Προστασίας της Φύσης (IUCN)

Περιγραφή

Φυλλοβόλο δέντρο που αναπτύσσεται γρήγορα, με εύκαμπτα πυκνά κλαδιά, μακρόστενα πράσινα φύλλα και κιτρινοπράσινα ως κοκκινωπά άνθη. Όλα τα μέρη του φυτού έχουν μία έντονη μυρωδιά. Αναπαράγεται και απλώνεται επιθετικά, μέσω των σπόρων του, των οποίων η ελαφριά κατασκευή, τους επιτρέπει να μεταφέρονται με τον άνεμο σε μεγάλες αποστάσεις, και με πολλούς νέους βλαστούς, δημιουργώντας γρήγορα πυκνές συστάδες δέντρων διάφορων ηλικιών. Παράγει τοξικές ουσίες που παρεμποδίζουν την ανάπτυξη άλλων φυτών.

Ύψος: 6-10μ - έως 30μ | Σχήμα: Ακανόνιστο | Χρόνος ζωής: 50-75 έτη

Ενδιαίτημα

Είναι είδος χωρίς ιδιαίτερες εδαφοκλιματικές απαιτήσεις, ανθεκτικό στη ξηρασία και αλατότητα, στην ατμοσφαιρική και χημική ρύπανση. Αναπτύσσεται γρήγορα και επιθετικά ακόμα και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως σε ρωγμές οδοστρωμάτων, σε θεμέλια κτηρίων, σε πεζοδρόμια και σε παλιά εγκαταλειμμένα κτήρια. Εντοπίζεται επίσης και σε αγροτικές και δασικές περιοχές.

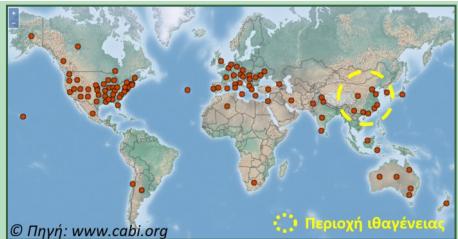
Προέλευση

Ιθαγενές στην Κίνα

Εξάπλωση στον κόσμο

Εισάχθηκε ευρέως σε Αμερική και Ευρώπη κατά τον 18^ο αι. για σκοπούς κυρίως καλλωπιστικούς και απαντάται σε πολλές χώρες της Ασίας και στην Αυστραλία.

Χρησιμοποιήθηκε ευρέως κατά τον 19^ο αι. ως δέντρο για τοπιτεχνήση των δρόμων αστικών

© Πηγή: www.cabi.org

Περιοχή ιθαγένειας

Εξάπλωση στην Κύπρο

Δεν υπάρχει επίσημη καταγραφή για τον αρχικό τρόπο εισαγωγής του στην Κύπρο, αλλά εικάζεται ότι εισάχθηκε επί Βρετανικής αποικιοκρατίας για καλλωπιστικούς σκοπούς. Έκτοτε εξαπλώθηκε σε κατοικημένες και αστικές περιοχές, αλλά και σε δασώδεις, παραποτάμιες και αγροτικές περιοχές. Καταγραφές της εξάπλωσής του έχουν γίνει σε: Σταυρό της Ψώκας, Σαϊττά, Κύκκο, Αθαλάσσα, Άχνα, Ξυλοτύμβου, Πόλη Χρυσοχούς, Κυθρέα, Πλάτρες, Καφίζιδες.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Εκούσια εισαγωγή > Όλες οι μετακινήσεις μακρινών αποστάσεων του αείλανθου είναι σκόπιμες εισαγωγές, εδώ και πάνω από 200 χρόνια, για σκοπούς καλλωπιστικούς, κυρίως σε αστικό περιβάλλον.

Φυσική διασπορά > Η διασπορά και εξάπλωση του σε μεγάλες αποστάσεις γίνεται μέσω των σπόρων που ταξιδεύουν με τον άνεμο και το νερό της βροχής. Τοπικά εξαπλώνεται δημιουργώντας συνεχώς νέους βλαστούς και ρίζες γύρω από το κυρίως δέντρο.

Τυχαία διασπορά > Άλλοι τυχαίοι τρόποι διασποράς είναι μέσω της μετακίνησης οχημάτων στους δρόμους και της μεταφοράς χώματος για κατασκευή έργων (δρόμων και έργων υποδομών).

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Υψηλά επίπεδα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως ξηρασία, αλατότητα και ρύπανση και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως σε αστικό περιβάλλον, κατά μήκος του οδικού δικτύου και εντατική γεωργική ανάπτυξη
- Υψηλή ικανότητα τοπικής εξάπλωσης με πολλούς νέους βλαστούς που δημιουργούν νέα δέντρα γύρω από το κυρίως δέντρο
- Ταχεία ανάπτυξη
- Παραγωγή τοξινών στο έδαφος
- Απελευθέρωση τοξινών στο έδαφος, ταχεία ανάπτυξη και δημιουργία σκίασης με αποτέλεσμα των ανταγωνισμό και την παρεμπόδιση ανάπτυξης άλλων φυτών
- Μείωση οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Αλλοίωση οικοσυστημάτων
- Πρόκληση αλλεργιών στον άνθρωπο
- Επιπτώσεις στην υγεία των ζώων λόγω τοξινών που απελευθερώνουν
- Μείωση της αξίας της γεωργικής γης
- Επιπτώσεις στις υποδομές, λόγω του επιθετικού του ριζικού συστήματος που μπορεί να προκαλέσει καταστροφές σε θεμέλια και υπόγειες σωληνώσεις
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών

ΨΕΥΔΟΑΚΑΚΙΑ

Robinia pseudoacacia

Κατηγορία:
Φυτό

Ενδιαίτημα:
Στεριά

ΧΕΕ βάσει της Διεθνούς Ένωσης
Προστασίας της Φύσης (IUCN)

Περιγραφή

Φυλλοβόλο δέντρο που αναπτύσσεται γρήγορα, με δύσκαμπτα κλαδιά και μικρά ανοιχτοπράσινα φύλλα. Ανθίζει Απρίλιο με Ιούνιο και έχει τσαμπιά από λευκά και αρωματικά άνθη, τα οποία προσελκύουν συχνά μέλισσες. Ο κορμός του είναι καφέ - γκρι με ανάγλυφες ρίγες. Τα κλαδιά του είναι εφοδιασμένα με μικρά και μυτερά αγκάθια. Οι καρποί είναι σκουρόχρωμοι καφέ, πεπλατυσμένοι, μακρόστενοι και περιέχουν 4-10 σπόρους.

Ύψος: 12 - 18 μ., αλλά έως 30 μ. | Σχήμα: Ακανόνιστο | Χρόνος ζωής: 60 - 100 έτη

Ενδιαίτημα

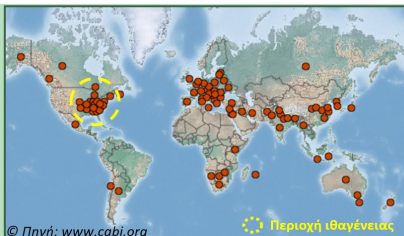
Προσαρμόζεται εξαιρετικά στους περισσότερους τύπους εδάφους, σε ξηρές και άγονες, ηλιόλουστες περιοχές. Εντοπίζεται τόσο σε αστικές και αγροτικές περιοχές, όσο και σε δασικές και παραποτάμιες περιοχές. Χρησιμοποιείται σε πάρκα, σε πλατείες, κατά μήκος των δρόμων, αλλά και για σκίαση σε κήπους.

Προέλευση

Ιθαγενές στη Βόρεια Αμερική

Εξάπλωση στον κόσμο

Εισάχθηκε στην Ευρώπη κατά τις αρχές του 17^ο αι. και απαντάται σε πολλές χώρες της Αφρικής, Αυστραλασίας και Ασίας, όπου χρησιμοποιείται για παραγωγή ξυλείας, έλεγχο διάβρωσης εδάφους, αποκατάσταση υποβαθμισμένων εδαφών, ανεμοφράκτες,

Περιοχή ιθαγένειας

Εξάπλωση στην Κύπρο

Στην Κύπρο, εισήχθη τον 20^ο αι. με στόχο την προστασία από τη διάβρωση και σαν καλλωπιστικό φυτό. Χρησιμοποιείται για φύτευση κατά μήκος των δρόμων, σε πάρκα και πλατείες. Τις τελευταίες δεκαετίες εξαπλώθηκε τοπικά σε γεωργικές εκτάσεις, καθώς και σε φυσικές περιοχές και παρακείμενα ενδιαιτήματα. Αυτό έχει παρατηρηθεί σε περιοχές, όπως στο Τρόδος (Πλατεία Τρόδου, Πλάτρες, Λιβάδι του Ππασιά, Αμιαντος, Σταυρός της Ψώκας), όπου έχει αναμειχτεί με δασικά είδη δέντρων (πεύκα, κέδρους).

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Εκούσια εισαγωγή > Όλες οι μετακινήσεις μακρινών αποστάσεων της ψευδοκακίας είναι σκόπιμες εισαγωγές, για σκοπούς ξυλείας, ελέγχου της διάβρωσης και ως καλλωπιστικό φυτό.

Φυσική διασπορά > Η διασπορά και εξάπλωση σε μεγάλες αποστάσεις γίνεται μέσω των σπόρων που ταξιδεύουν με τον άνεμο, το νερό της βροχής. Τοπικά εξαπλώνεται δημιουργώντας νέους βλαστούς γύρω από το κυρίως δέντρο.

Τυχαία διασπορά > Άλλοι τυχαίοι τρόποι διασποράς είναι μέσω της μετακίνησης οχημάτων στους δρόμους, της μεταφοράς χώματος για κατασκευή έργων, όπως δρόμων και έργα υποδομών.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Υψηλή ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως ρύπανση και πυρκαγιές και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως αστικό περιβάλλον, κατά μήκος του οδικού δικτύου και εντατική γεωργική ανάπτυξη
- Υψηλή ικανότητα τοπικής εξάπλωσης μέσω νέων βλαστών και παραγωγή μεγάλου αριθμού σπόρων που βοηθούν στη γρήγορη αναπαραγωγή του είδους
- Ταχεία ανάπτυξη και πλούσιες συστάδες
- Μείωση οικοσυστημικών υπηρεσιών λόγω της ταχείας ανάπτυξής του και δημιουργίας σκίασης με αποτέλεσμα των ανταγωνισμό και την παρεμπόδιση ανάπτυξης άλλων φυτών
- Αλλοίωση οικοσυστημάτων
- Επιπτώσεις στη γεωργία
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών

© www.flora-of-cyprus.eu

© www.flora-of-cyprus.eu

© www.cabi.org

Περιγραφή

Πολυετής πόα με φωτεινά κίτρινα άνθη. Ανθίζει από Νοέμβριο έως Μάιο. Εξαπλώνεται καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις, με ρηχές ρίζες. Τα φύλλα μοιάζουν με αυτά του τριφυλλιού, είναι τοξικά και μπορούν να αποτελέσουν κίνδυνο για τα ζώα σε περίπτωση μεγάλης κατανάλωσης. Η παρουσία του είδους στις αγροτικές περιοχές έχει φανεί ότι μειώνει την απόδοση της γεωργικής συγκομιδής. Είναι μελισσοκομικό φυτό, καθώς δίνει γύρη και νέκταρ, συμβάλλοντας στη συντήρηση των μελισσών κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Το φυτό πολλαπλασιάζεται κυρίως με βολβούς.

Υψος: 5 – 30 εκατ. | Σχήμα: Ακανόνιστο | Χρόνος ζωής: >3 έτη

Ενδιαίτημα

Φυτρώνει σε χωράφια, καλλιεργούμενα και μη, σε κήπους, σε υγρά δάση, σε άκρες δρόμων και σχηματίζει μεγάλους πληθυσμούς. Εγκαθίσταται και αναπτύσσεται καλά σε ποικιλία εδαφών. Παρόλο που συνήθως δεν εντοπίζεται σε φυσικούς οικοτόπους, εμφανίζεται σε περιοχές που παρουσιάζουν κάποια υποβάθμιση. Μόλις εδραιωθεί σε έναν τόπο, είναι πολύ ανταγωνιστικό είδος και δύσκολο να περιοριστεί, επειδή μεγαλώνει ολόχρονα.

Προέλευση

Ιθαγενές στη Νότια Αφρική

Εξάπλωση στον κόσμο

Εισάχθηκε στην Ευρώπη και κυρίως στις Μεσογειακές χώρες κατά τη διάρκεια του 19^ο αι. ως καλλωπιστικό φυτό. Απαντάται επίσης στην Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, Ινδία, ΗΠΑ και Χιλή.

© Πηγή: www.cabi.org

Περιοχή ιθαγένειας

Εξάπλωση στην Κύπρο

Στην Κύπρο, εισήχθη τον 19ο αι. ως καλλωπιστικό φυτό και έκτοτε έχει εξαπλωθεί σε πολλές, κυρίως αγροτικές, περιοχές του νησιού. Εντοπίζεται μεταξύ άλλων σε υποβαθμισμένες περιοχές στο δάσος της Πάφου (πλησίον του δρόμου Κάμπος – Ποταμός του Κάμπου), στον Άγιο Μερκούριο, στο Μαζωτό, στο Σταυροβούνι, στον Ακάμα και σε αστικές περιοχές.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Εκούσια εισαγωγή > Όλες οι μετακινήσεις μακρινών αποστάσεων της οξαλίδας ήταν σκόπιμες εισαγωγές ως καλλωπιστικό φυτό.

Φυσική διασπορά > Η διασπορά και εξάπλωση σε μεγάλες αποστάσεις γίνεται μέσω των σπόρων που μπορεί να μεταφερθούν με το νερό της βροχής και μέσω των ζώων (πουλιά, αγελάδες, κατσίκες). Τοπικά εξαπλώνεται και με βολβούς.

Τυχαία διασπορά > Άλλοι τυχαίοι τρόποι διασποράς είναι μέσω της μεταφοράς χώματος για κατασκευή έργων (δρόμων, έργα υποδομών) και καλλιέργειας του εδάφους.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Μεγάλη ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως ρύπανση και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως αστικό περιβάλλον, κατά μήκος οδικού δικτύου και εντατική γεωργική ανάπτυξη
- Υψηλή ικανότητα τοπικής εξάπλωσης
- Ταχεία ανάπτυξη και πλούσια κάλυψη
- Παραγωγή μεγάλου αριθμού βολβών και σπόρων που βοηθούν στη γρήγορη αναπαραγωγή του είδους
- Μείωση οικοσυστημικών υπηρεσιών μέσω της ταχείας ανάπτυξης και τοπικής εξάπλωσης σε μεγάλες εκτάσεις με αποτέλεσμα των ανταγωνισμό και την παρεμπόδιση ανάπτυξης άλλων φυτών
- Αλλοίωση οικοσυστημάτων
- Επιπτώσεις στη γεωργία
- Επιπτώσεις στην υγεία των ζώων, λόγω κινδύνου δηλητηρίασης
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών

Περιγραφή

Αειθαλής θάμνος με μακριά και στενά φύλλα μήκους 10-12 εκατ. με χαλκοπράσινο χρώμα, τα οποία αποκτούν πιο έντονες αποχρώσεις του κόκκινου όταν βρίσκεται φυτεμένη σε ηλιόλουστες θέσεις. Έχει μικρές απαιτήσεις σε νερό, ενώ παρουσιάζει αντοχή τόσο στη ξηρασία και στη ζέστη, όσο και στο κρύο.

Υψος: 3 – 4 μ. | Σχήμα: Ακανόνιστο | Χρόνος ζωής: >3 έτη

Ενδιαίτημα

Προτιμά ηλιόλουστες θέσεις σε όλα τα είδη εδαφών, ακόμη και κοντά στη θάλασσα. Φυτεύεται κυρίως για καλλωπιστικούς σκοπούς σε κήπους και χώρους πρασίνου και κατά μήκος των δρόμων.

Προέλευση

Ιθαγενές στην Αυστραλία, καθώς και σε άλλες τροπικές και υποτροπικές περιοχές.

Εξάπλωση στον κόσμο

Εντοπίζεται σε τροπικές, υποτροπικές και θερμές εύκρατες περιοχές της Αφρικής, της Ν. και Β. Αμερικής, της Ν. Ευρώπης και ιδίως στις Μεσογειακές χώρες και Ν. Ασία και χρησιμοποιείται κυρίως για καλλωπιστικούς σκοπούς.

Εξάπλωση στην Κύπρο

Στην Κύπρο, εισάχθηκε ως καλλωπιστικό φυτό με χρήση κυρίως σε κήπους, χώρους πρασίνου, σε περιφράξεις και κατά μήκος δρόμων. Τα τελευταία χρόνια εξαπλώθηκε σε φυσικά οικοσυστήματα, κυρίως με θαμνώδη βλάστηση, με αναφορές σε περιοχές της Επισκοπής, Αθαλάσσας, Ακρωτηρίου, Κλήρου και Φικάρδου.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Εκούσια εισαγωγή > Όλες οι μετακινήσεις μακρινών αποστάσεων της δωδωναίας ήταν σκόπιμες εισαγωγές ως καλλωπιστικό φυτό.

Φυσική διασπορά > Η διασπορά και εξάπλωση σε μεγάλες αποστάσεις γίνεται μέσω των σπόρων που μπορεί να μεταφερθούν με τον άνεμο, το νερό της βροχής και μέσω των ζώων (πουλιά, αγελάδες, κατσίκες). Τοπικά μπορεί να εξαπλωθεί με νέους βλαστούς γύρω από το κυρίως δέντρο.

Τυχαία διασπορά > Άλλοι τυχαίοι τρόποι διασποράς είναι μέσω της μεταφοράς χώματος για κατασκευή έργων (δρόμων, έργα υποδομών) και καλλιέργειας του εδάφους.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χυροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Μεγάλη ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως ρύπανση, ξηρασία, πυρκαγιές και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως αστικό περιβάλλον και κατά μήκος οδικού δικτύου
- Αλλοίωση οικοσυστημάτων
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών

ΛΕΥΚΑΙΝΑ

Κατηγορία:
Φυτό

Leucaena leucocephala

Ενδιαίτημα:
Στεριά

ΧΕΕ βάσει της Διεθνούς Ένωσης
Προστασίας της Φύσης (IUCN)

Περιγραφή

Αειθαλές δέντρο που αναπτύσσεται γρήγορα, με εύκαμπτα πυκνά κλαδιά, μακρόστενα πράσινα φύλλα και με υπόλευκα σφαιρικά άνθη. Ανθίζει και παράγει σπόρους ολόχρονα. Αναπαράγεται και εξαπλώνεται με τους πολυάριθμους σπόρους του, οι οποίοι μπορούν να μείνουν ζωντανοί στο έδαφος για πολλά χρόνια (>20 έτη).

Ύψος: 3 - 15 μ., αλλά έως 20 μ. | Σχήμα: Ακανόνιστο | Χρόνος ζωής: 20 - 40 έτη

Ενδιαίτημα

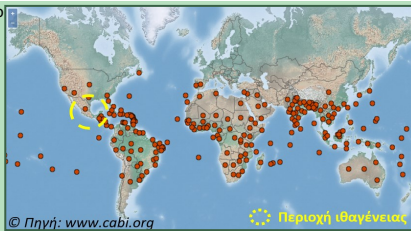
Είναι τροπικό είδος, προτιμά τα θερμά κλίματα, χωρίς όμως ιδιαίτερες εδαφοκλιματικές απαιτήσεις και είναι ανθεκτικό στην ξηρασία. Αναπτύσσεται γρήγορα ακόμα και σε διαταραγμένες και υποβαθμισμένες περιοχές, όπως κοντά σε δρόμους, σε παλιά εγκαταλελειμμένα κτήρια, σε χωματερές και σε εγκαταλελειμμένα χωράφια. Εντοπίζεται επίσης και σε αγροτικές και ημι-δασικές περιοχές. Αναγεννάται εύκολα μετά από πυρκαγιές.

Προέλευση

Ιθαγενές στο Μεξικό

Εξάπλωση στον κόσμο

Εισάχθηκε ευρέως από τον 17^ο αι. και μετά σε πολλές χώρες της Αμερικής, της Ευρώπης, της Αφρικής, της Ασίας και στην Αυστραλία με στόχο την προστασία του εδάφους, τον έλεγχο της διάβρωσης, την αποκατάσταση υποβαθμισμένων εδαφών, την παραγωγή καυσόξυλων, ζωτροφών, ξυλείας και ως διακοσμητικό δέντρο. Στις πλείστες χώρες έχει αναγνωριστεί σαν χωροκατακτητικό είδος.

© Πηγή: www.cabi.org

Περιογή Ιθαγένειας

Εξάπλωση στην Κύπρο

Δεν υπάρχει επίσημη καταγραφή για τον αρχικό τρόπο εισαγωγής του στην Κύπρο, αλλά εικάζεται ότι εισάχθηκε για καλλωπιστικούς σκοπούς. Έκτοτε εξαπλώθηκε σε πολλές περιοχές και εκτός από κατοικημένες και αστικές περιοχές, έχει επεκταθεί και σε αγροτικές και ημιδασώδεις περιοχές.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Εκούσια εισαγωγή > Όλες οι μετακινήσεις μακρινών αποστάσεων της λεύκαινας είναι σκόπιμες εισαγωγές για σκοπούς προστασίας και αποκατάστασης εδάφους, παραγωγής ξυλείας, καυσόξυλων, ζωοτροφών και για καλλωπιστικούς σκοπούς.

Φυσική διασπορά > Η διασπορά και εξάπλωση του σε μεγάλες αποστάσεις γίνεται μέσω των σπόρων που ταξιδεύουν με τον άνεμο και το νερό της βροχής μέσω ποταμών και αυλακιών και μέσω ζώων, όπως έντομα και τρωκτικά. Τοπικά εξαπλώνεται δημιουργώντας νέους βλαστούς γύρω από το κυρίως δέντρο.

Τυχαία διασπορά > Άλλοι τυχαίοι τρόποι διασποράς είναι μέσω της μετακίνησης οχημάτων στους δρόμους, της μεταφοράς χώματος για κατασκευή έργων, όπως δρόμοι και έργα υποδομών

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Υψηλά επίπεδα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ανοχή σε πιέσεις όπως ξηρασία, ρύπανση και πυρκαγιές και σε υποβαθμισμένες περιοχές όπως σε αστικό περιβάλλον, κατά μήκος οδικού δικτύου και περιοχές που ασκείται εντατική γεωργία.
- Υψηλή ικανότητα τοπικής εξάπλωσης μέσω παραγωγής μεγάλου αριθμού σπόρων, οι οποίοι έχουν την ικανότητα να μένουν βιώσιμοι στο έδαφος για πολλά χρόνια και μέσω νέων βλαστών.
- Ταχεία ανάπτυξη
- Ικανότητα αναγέννησης μετά από πυρκαγιές
- Απελευθέρωση τοξινών στο έδαφος, ταχεία ανάπτυξη και δημιουργία σκίασης με αποτέλεσμα τον ανταγωνισμό και την παρεμπόδιση ανάπτυξης άλλων φυτών
- Μείωση οικοσυστημικών υπηρεσιών και αλλοίωση οικοσυστημάτων
- Σχηματισμός πυκνών συστάδων, αποκλείοντας την ανάπτυξη άλλων ειδών
- Αλλαγές στα θρεπτικά στοιχεία του εδάφους, κυρίως του αζώτου
- Αλλαγή στη συχνότητα και ένταση πυρκαγιών
- Επιπτώσεις στην υγεία των ζώων σε περίπτωση μεγάλης κατανάλωσης, λόγω τοξικότητας
- Μείωση αξίας γεωργικής γης σε περιπτώσεις όπου εξαπλώνεται σε εγκαταλελειμμένη γεωργική γη
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας και ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών

ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΝΘΕΜΟ ή ΜΠΟΥΖΙ

Κατηγορία:
Φυτό

Carpobrotus edulis

Ενδιαίτημα:
Στεριά

ΧΞΕ βάσει της Διεθνούς Ένωσης
Προστασίας της Φύσης (IUCN)

Περιγραφή

Αειθαλές, έρπον παχύφυτο με σαρκώδη, μακρόστενα φύλλα και υπόλευκα, κίτρινα ή φούξια άνθη ανάλογα με την ποικιλία. Ανθίζει από την άνοιξη έως το φθινόπωρο. Τα άνθη του ακολουθούν τη πορεία του ήλιου, ενώ ανοίγουν κατά τη διάρκεια της ημέρας και κλείνουν τη νύχτα. Πολλαπλασιάζεται με σπόρους και με βλαστούς. Εξαπλώνεται εύκολα, σχηματίζοντας ένα πυκνό «χαλί» και έχει τη δυνατότητα να προκαλεί αλλαγές στη σύσταση του εδάφους (pH).

Υψος: 20 εκατ. | Σχήμα: Ακανόνιστο | Χρόνος ζωής: > 3 έτη

Ενδιαίτημα

Ευδοκίμει κυρίως σε παραθαλάσσιες περιοχές, σε πλαγιές και αμμόλοφους με μεγάλη ανθεκτικότητα στην αλμύρα. Προτιμά αφράτα, αμμώδη εδάφη με καλή αποστράγγιση. Αντέχει χωρίς καθόλου νερό για μεγάλα χρονικά διαστήματα και σε ξηρές συνθήκες περιβάλλοντος, ενώ δεν διαθέτει καμία αντοχή σε χαμηλές θερμοκρασίες. Ευδοκίμει σε ηλιόλουστες και ευρύχωρες θέσεις όπου μπορεί να απλωθεί. Χρησιμοποιείται για καλλωπιστικούς κυρίως σκοπούς για εδαφοκάλυψη, σε βραχώδεις και σε μέρη που επικρατούν ξηροθερμικές συνθήκες.

Προέλευση

Ιθαγενές στη Νότια Αφρική

Εξάπλωση στον κόσμο

Εισάχθηκε ευρέως σε πολλές άλλες υποτροπικές και εύκρατες περιοχές, αλλά κυρίως στην Ευρώπη, τις ΗΠΑ, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία, τη Νότια Αμερική, τη Βόρεια Αφρική και σε ορισμένα νησιά του Ειρηνικού και του Ατλαντικού κυρίως ως καλλωπιστικό φυτό, αλλά και για έλεγχο της διάβρωσης.

© Πηγή: www.cabi.org

Περιοχή ιθαγένειας

Εξάπλωση στην Κύπρο

Δεν υπάρχει αναφορά σχετικά με τη χρονική περίοδο εισαγωγής του στην Κύπρο. Χρησιμοποιείται για καλλωπιστικούς σκοπούς, για κάλυψη εδάφους σε κυρίως παραθαλάσσιες περιοχές, αλλά και σε βραχώδεις. Υπάρχουν αναφορές ότι σε αρκετές περιπτώσεις εξαπλώνεται σε αμμοθινικά οικοσυστήματα, ανταγωνιζόμενο τα ιθαγενή είδη.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Εκούσια εισαγωγή > Όλες οι μετακινήσεις μακρινών αποστάσεων είναι σκόπιμες εισαγωγές για καλλωπιστικούς σκοπούς και για έλεγχο της διάβρωσης.

Φυσική διασπορά > Οι σπόροι μπορούν να μετακινούνται μέσω των ζώων (λαγοί, ποντικοί και γλάροι).

Τυχαία διασπορά > Άλλοι τυχαίοι τρόποι διασποράς είναι μέσω της μεταφοράς χώματος ή άμμου για κατασκευή έργων, όπως οικίες, κήποι, δρόμοι και έργα υποδομών.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως πυρκαγιές, υψηλή επισκεψιμότητα, κόψιμο/σπάσιμο και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως οδικό δίκτυο, αστικοποιημένες περιοχές, εντατική γεωργική ανάπτυξη
- Ταχεία ανάπτυξη
- Μεγάλη διάρκεια ζωής
- Ικανότητα να αλλάζει τη σύσταση του εδάφους (δημιουργεί πιο όξινες συνθήκες)
- Παράγει πολλούς σπόρους που μπορούν να μείνουν βιώσιμοι στο έδαφος για πάνω από ένα χρόνο
- Αλλοίωση οικοσυστημάτων
- Μείωση οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Αλλαγές στα θρεπτικά στοιχεία του εδάφους
- Αλλαγή στην οικολογία των βιοκοινοτήτων
- Σχηματισμός πυκνών «χαλιών», αποκλείοντας την ανάπτυξη άλλων ειδών
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών

ΠΕΝΙΣΕΤΟ

Pennisetum setaceum (και συγγενικά είδη *Pennisetum purpureum*, *Pennisetum advena*)

Κατηγορία:
Φυτό

ΧΕΕ Ενσωματικού
Ενδιαφέροντος

Ενδιαίτημα:
Στεριά

ΧΕΕ βάσει της Διεθνούς Ένωσης
Προστασίας της Φύσης (IUCN)

© Μαργαρίτα Χατζησουλλή

© Μαργαρίτα Χατζησουλλή

© Φοίβη Βαγιανού

Περιγραφή

Πιώδες, πολυετές φυτό που αναπτύσσεται γρήγορα. Ανήκει στα αγρωσώδη (όπως το σιτάρι και κριθάρι). Έχει πράσινα, επίπεδα, μακρόστενα φύλλα και όρθιους, αφιδωτούς βλαστούς. Τα άνθη του έχουν υπόλευκες, ρόδινες ή βιολετί αποχρώσεις και μαλακό, χνουδωτό περίβλημα, πάνω στο οποίο ωριμάζουν οι σπόροι του φυτού. Τα συγγενικά είδη του *P. setaceum* μοιάζουν μεταξύ τους, ενώ το χρώμα των βλαστών, φύλλων και ανθών ποικίλλει από λευκό, ρόδινο, σκούρο βιολετί, πράσινο ανάλογα με την ποικιλία. Αναπαράγεται κυρίως με σπόρους. Έχει μεγάλη ικανότητα διασποράς με τον άνεμο και το νερό. Ανταγωνίζεται αποτελεσματικά άλλα φυτά, λόγω ικανότητας αποικισμού, υψηλής φωτοσυνθετικής ικανότητας και προσαρμοστικότητας σε συνθήκες ξηρασίας.

Ύψος: 1 μ. | Σχήμα: Ακανόνιστο | Χρόνος ζωής: > 3 έτη

Ενδιαίτημα

Προτιμά ηλιόλουστες έως ημισκιερές περιοχές, είναι ανθεκτικό στη ξηρασία και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Απαντάται σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως κατά μήκος δρόμων, πόλεις, εγκαταλελειμμένα χωράφια. Χρησιμοποιήθηκε ευρέως ως καλλωπιστικό φυτό σε πάρκα και κήπους.

Προέλευση

Ιθαγενές στη Βόρεια Αφρική

Εξάπλωση στον κόσμο

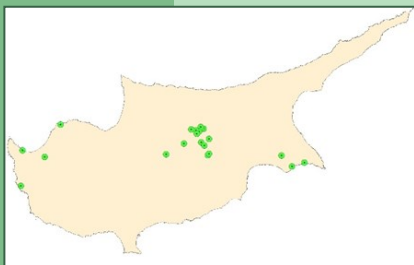
Εισάχθηκε ευρέως σε πολλές περιοχές και χώρες με ζεστό και ξηρό κλίμα, όπως ΗΠΑ, Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, Ασία (Ισραήλ, Ιορδανία, Λίβανος, Ομάν, Κατάρ, Συρία), Αφρική (Κένυα, Αιθιοπία, Ερυθραία, Ναμίμπια, Σομαλία, Ν. Αφρική), Μεξικό, Βενεζουέλα, Μεσογειακές χώρες, κυρίως ως καλλωπιστικό φυτό σε κήπους και χώρους πρασίνου. Στις περισσότερες χώρες αναγνωρίζεται ως χωροκατακτητικό είδος με περιορισμούς στην εμπορία και χρήση του.

© Πηγή: www.cabi.org

Περιοχή ιθαγένειας

Εξάπλωση στην Κύπρο

Δεν υπάρχει αναφορά για την περίοδο εισαγωγής του στην Κύπρο. Χρησιμοποιήθηκε ευρέως για καλλωπιστικούς σκοπούς σε κήπους και χώρους πρασί-νου. Αν και η εμπορία και χρήση του *P. setaceum* έχει απαγορευτεί στην Κύπρο (και σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση), πλέον το είδος αυτό, όσο και τα συγγενικά του είδη έχουν διαφύγει από κήπους και φυτώρια και έχουν εξαπλωθεί στο φυσικό περιβάλλον. Έχει καταγραφεί σε διαταραγμένες θέσεις, όπως πρανή δρόμων, πεζοδρόμια ή/και κοντά σε τοπιοτεχνημένους χώρους, αλλά και σε κάποιες φυσικές και ημι-φυσικές θέσεις, δείχνοντας έτσι τη δυνατότητά του να εισβάλλει σε φυσικά οικοσυστήματα.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Εκούσια εισαγωγή > Όλες οι μετακινήσεις μακρινών αποστάσεων είναι σκόπιμες εισαγωγές για καλλωπιστικούς σκοπούς.

Φυσική διασπορά > Οι σπόροι μπορούν να μετακινούνται μέσω του ανέμου, του νερού σε ποτάμια και ρυάκια από βροχή και μέσω των ζώων.

Τυχαία διασπορά > Άλλοι τυχαίοι τρόποι διασποράς είναι μέσω της διακίνησης οχημάτων και της μεταφοράς χώματος ή άμμου για κατασκευή έργων, όπως οικίες, κήποι, δρόμοι και έργα υποδομών.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Μεγάλη ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως πυρκαγιές, ατμοσφαιρική ρύπανση, κόψιμο/σπάσιμο και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως κατά μήκος του οδικού δικτύου, αστικοποιημένες περιοχές, εντατική γεωργική ανάπτυξη
- Ταχεία ανάπτυξη
- Μεγάλη διάρκεια ζωής
- Παράγει πολλούς σπόρους που μπορούν να μείνουν ζωντανοί στο έδαφος μέχρι 6 χρόνια

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Αλλοίωση οικοσυστημάτων
- Μείωση οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Αλλαγή στη συχνότητα και ένταση πυρκαγιών
- Αλλαγές στα θρεπτικά στοιχεία του εδάφους
- Αλλαγή στην οικολογία των βιοκοινοτήτων και στη φυσική διαδοχή άλλων ειδών
- Σχηματισμός πυκνών συστάδων, αποκλείοντας την ανάπτυξη άλλων ειδών
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών και προστατευόμενων οικοτόπων

Το ήξερες;

Το όνομά του προέρχεται από τις λατινικές λέξεις «*renna*» που σημαίνει φτερό και «*seta*» που σημαίνει βούρτσα, λόγω των χνουδωτών και απαλών ανθών του

ΝΕΡΑΓΡΙΑΔΑ

Κατηγορία:
Φυτό

Paspalum distichum

Ενδιαίτημα:
Στεριά

Περιγραφή

Είναι ένα πολυετές, ριζοματώδες (δηλαδή φυτό που αναπτύσσεται με τη βοήθεια ριζωμάτων), υδρόβιο φυτό, το οποίο αναπτύσσεται γρήγορα και απλώνεται οριζόντια στο έδαφος. Αναπαράγεται κυρίως με ριζώματα και βλαστούς λεπτούς και εύκαμπτους, που όταν αγγίζουν στο έδαφος ριζώνουν, καθώς επίσης και με σπόρους.

Ύψος: 6 – 50 εκατ. | Σχήμα: Ακανόνιστο | Χρόνος ζωής: > 3 έτη

Ενδιαίτημα

Ευδοκίμει σε υγροτόπους και σε πολυετείς καλλιέργειες, σε περιοχές με τροπικό και τις υποτροπικό κλίμα υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει άφθονο νερό για τουλάχιστον ένα μέρος του κύκλου ανάπτυξης του. Αποτελεί σημαντικό ζιζάνιο σε αρδευόμενες καλλιέργειες, όπως ρύζι ή βαμβάκι και προκαλεί μεγάλη μείωση της παραγωγής. Κατά κύριο λόγο, συναντάται σε πεδινές περιοχές με υψόμετρο 0-300 μ.

Προέλευση

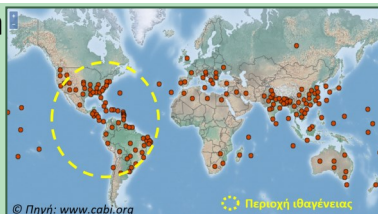
Ιθαγενές στη Νότια και Βόρεια Αμερική

Εξάπλωση στον κόσμο

Έχει σχεδόν παγκόσμια κατανομή σε τροπικές και υποτροπικές περιοχές όπου οι συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας ευνοούν την ανάπτυξή του.

Απαντάται σε νότιες χώρες της Ευρώπης, στο νότιο μέρος

της Ρωσίας, στη Μέση Ανατολή, την Ινδία, την Νοτιοανατολική Ασία, Κίνα, Ιαπωνία, Φιλιππίνες, Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, σε νησιά του Ειρηνικού και Νότια και Βόρεια Αφρική.

© Πηγή: www.cabi.org

Περιοχή ιθαγένειας

Εξάπλωση στην Κύπρο

Δεν υπάρχει αναφορά στη χρονική περίοδο εισαγωγής του στην Κύπρο. Έχει καταγραφεί σε υγροτοπικά οικοσυστήματα

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Εκούσια εισαγωγή > Όλες οι μετακινήσεις μακρινών αποστάσεων είναι σκόπιμες για σκοπούς προστασίας εδάφους και για ζωτροφές.

Φυσική διασπορά > Οι σπόροι μπορούν να μετακινούνται μέσω του ανέμου και του νερού σε ποτάμια και ρυάκια από βροχή.

Τυχαία διασπορά > Άλλοι τυχαίοι τρόποι διασποράς είναι μέσω μεταφοράς χώματος για κατασκευή έργων ή μέσω γεωργικών δραστηριοτήτων.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός της περιοχής ιθαγένειάς του
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως κόψιμο/σπάσιμο, πυρκαγιές και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως εντατική γεωργική ανάπτυξη
- Ταχεία ανάπτυξη
- Μεγάλη διάρκεια ζωής
- Παράγει πολλούς σπόρους που μπορούν να μείνουν βιώσιμοι στο έδαφος για πάνω από ένα χρόνο. Αναπαράγεται επίσης και με ριζώματα και βλαστούς
- Αλλοίωση οικοσυστημάτων
- Μείωση οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Αλλαγή στις υδρολογικές συνθήκες
- Αλλαγές στα θρεπτικά στοιχεία του εδάφους
- Αλλαγή στην οικολογία των βιοκοινοτήτων
- Σχηματισμός πυκνών συστάδων, αποκλείοντας άλλα είδη στο να αναπτυχθούν
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών
- Επιπτώσεις στην γεωργία
- Επιπτώσεις στην υγεία των ζώων σε περίπτωση μεγάλης κατανάλωσης
- Επιπτώσεις στην υγεία, μέσω αύξησης κουνουπιών σε σχέση με περιοχές που χωρίς το είδος αυτό, θα επικρατούσε πιο αραϊή βλάστηση

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΝΕΡΟΧΕΛΩΝΑ

Trachemys scripta
(*T.s. elegans*, *T.s. scripta*,
T.s. troosti)

Κατηγορία:
Ζώο

ΧΕΕ Ενσωσιακού
Ενδιαφέροντος (και τα 3 υποείδη)

Ενδιαίτημα:
Γλυκό νερό

ΧΕΕ βάσει της Διεθνούς Ένωσης
Προστασίας της Φύσης (IUCN)

Περιγραφή

Μεσαίου μεγέθους υδρόβια χελώνα. Το καβούκι της αλλάζει χρώμα ανάλογα με την ηλικία: Στις νεαρές χελώνες είναι πράσινο, με την πάροδο του χρόνου γίνεται πιο σκούρο και στη συνέχεια παίρνει αποχρώσεις καφέ προς λαδί. Το κάτω μέρος της χελώνας είναι ανοιχτό κίτρινο με σκούρα, ζευγαρωτά, ακανόνιστα σημάδια στο κέντρο. Το κεφάλι, τα πόδια και η ουρά είναι πράσινα με λεπτές, κίτρινες γραμμές. Η κόκκινη λωρίδα στα πλάγια του κεφαλιού διακρίνει την κοκκινομάγουλη χελώνα *Trachemys scripta elegans*, από άλλα υποείδη. Η *Trachemys scripta scripta* ξεχωρίζει από το κίτρινο χρώμα της κοιλιάς (κάτω μέρος του καβουκιού), ενώ η *Trachemys scripta troosti* έχει λιγότερες, αλλά πιο πλατιές γραμμές στο κεφάλι, λαιμό και πόδια. Τα θηλυκά είναι μεγαλύτερα με πιο επίπεδο καβούκι, ενώ τα αρσενικά έχουν μεγαλύτερα νύχια και παχύτερη ουρά, που τα βοηθάει στη διαδικασία αναπαραγωγής τους. Είναι παμφάγο είδος και τρέφεται με υδρόβια φυτά, σαλιγκάρια και έντομα.

Μήκος: Αρσενικό 12-20 εκατ. Θηλυκό 20-30 εκατ. | Χρόνος ζωής: 20-40 έτη

Ενδιαίτημα

Κατοικεί σε λίμνες, βάλτους, ρυάκια και ποτάμια με μικρή ροή νερού, ώστε να βγαίνει πιο εύκολα από το νερό και να ανεβαίνει σε βράχους ή κορμούς δέντρων για να ζεσταθεί από τον ήλιο. Το χειμώνα εγκαταλείπει το νερό για αναζήτηση ενός ασφαλούς μέρους για να περάσει τη χειμερία νάρκη, όπως σπηλιές και λαγούμια, και για να γεννήσουν οι θηλυκές χελώνες την άνοιξη τα αυγά τους. Μπορεί και προσαρμόζονται εύκολα σε ανθρωπογενή περιβάλλοντα, όπως κανάλια, τεχνητές λίμνες και ποτάμια με ρυπασμένα νερά.

Πρόελευση

Ιθαγενές στις Ανατολικές ΗΠΑ και στο Μεξικό

Εξάπλωση στον κόσμο

(Και τα τρία υποείδη της Αμερικάνικης χελώνας, ειδικότερα όμως η κοκκινομάγουλη χελώνα, έχουν εισαχθεί σε πολλά μέρη του κόσμου μέσω του εμπορίου κατοικίδιων ζώων. Η κύρια αιτία εξάπλωσής τους σε φυσικά οικοσυστήματα είναι το συχνό φαινόμενο απελευθέρωσης από ιδιοκτήτες

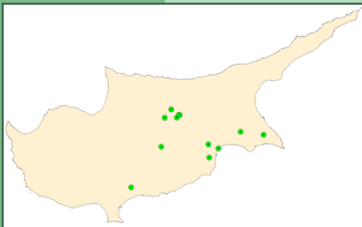

© Πηγή: www.cabi.org

Περιοχή Ιθαγένειας

που τις κατείχαν ως κατοικίδια. Έχουν εξαπλωθεί στην Αυστραλία, την Ευρώπη και κυρίως σε περιοχές της Μεσογείου, την Αφρική, τη Νότιο Αμερική, τις Καριβικές Νήσους, το Ισραήλ, το Μπαχρέιν και τη νοτιοανατολική Ασία.

Εξάπλωση στην Κύπρο

Στην Κύπρο, η Αμερικάνικη νεροχελώνα έχει εντοπιστεί σε 12 θέσεις, μεταξύ των οποίων σε 5 φράγματα (Γερμασόγεια, Λυθροδόνας, Άχνα, Αθαλάσσα, Αραδίππου), 2 ποτάμια (Πεδιάσιος, Λάρνακα υδραγωγείο) και 5 λίμνες (Μαγκλή, Άγιος Γεώργιος, Λίμνη Παν/μιου Κύπρου, Παραλίμνι, Ορόκλινη). Στις περισσότερες περιπτώσεις το είδος έχει εγκατασταθεί, με αναπαραγόμενους πληθυσμούς. Απαντάται επίσης σε ζωολογικούς κήπους. Επιπρόσθετα υπάρχει αριθμός θέσεων μη επιβεβαιωμένης παρουσίας του είδους, όπως τα φράγματα Ταμασού, Πολεμιδιών, Μαυροκόλυμπος, η λίμνη στο άλσος Ακαδημίας και ο Αλυκός ποταμός.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Η εισαγωγή και εξάπλωση της νεροχελώνας σε μακρινές αποστάσεις έχει γίνει μέσω του εμπορίου της ως κατοικίδιο ζώο. Από τη δεκαετία του 1970, μεγάλος αριθμός χελωνών εξάχθηκε από φάρμες εκτροφής στις ΗΠΑ, με πάνω από 52 εκατ. άτομα να έχουν παραχθεί για ξένες αγορές μεταξύ 1989-1997. Τοπική εξάπλωση γίνεται μέσω σκόπιμης απελευθέρωσης κατοικίδιων στο φυσικό περιβάλλον ή μέσω διαφυγής. Πολλοί ιδιοκτήτες χελωνών τις αγοράζουν σε μικρή ηλικία και όταν φτάνουν σε ενηλικίωση, τις απελευθερώνουν λόγω του μεγέθους τους και των αυξημένων απαιτήσεων φροντίδας τους. Στην Κύπρο θεωρείται ότι ως κύρια αιτία παρουσίας τους σε λίμνες, όπως στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Αθαλάσσας και μετέπειτα εξάπλωσής τους.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς
- Μεγάλη ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως ρύπανση και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως αστικές περιοχές
- Ικανότητα να εξασφαλίζει και να τρέφεται με ένα ευρύ φάσμα τροφής (παμφάγο είδος)

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Ανταγωνισμός με ιθαγενή είδη για τροφή, για θέσεις φωτοκίας και για θέσεις ξεκούρασης στον ήλιο
- Επιπτώσεις στην υγεία ιθαγενών ειδών λόγω κίνδυνου μετάδοσης παράσιτων και άλλων εξωτικών ασθενειών
- Επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων μέσω μετάδοσης βακτηρίων, όπως η σαλμονέλα
- Αλλαγή στην οικολογία των βιοκοινοτήτων
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή για απειλούμενα και ιθαγενή είδη όπως η γραμμωτή νεροχελώνα *Mayremys rivulata* και το κυπριακό νερόφιδο *Natrix natrix cypriaca*

Το ήξερες;

Η θερμοκρασία κατά την ανάπτυξη της κοκκινόμαγουλης νεροχελώνας είναι ο παράγοντας που καθορίζει το φύλο της, δηλαδή αν θα είναι αρσενική ή θηλυκή.

ΒΑΛΤΟΓΑΡΙΔΑ - ΚΑΡΑΒΙΔΑ

Procambarus clarkii

Κατηγορία:
Ζώο

ΧΕΕ Ενωσησιακού
Ενδιαφέροντος

Ενδιαίτημα:
Γλυκό νερό

ΧΕΕ βάσει της Διεθνούς Ένωσης
Προστασίας της Φύσης (IUCN)

© Αθηνά Παπαθεοδούλου

© Αθηνά Παπαθεοδούλου

Περιγραφή

Η караβίδα γλυκού νερού είναι δεκάποδο οστρακόδερμο και το σώμα της αποτελείται από δύο μέρη: τον κεφαλοθώρακα και τη κοιλιά. Τα ανήλικα άτομα έχουν πρασινωπό - καφέ χρώμα, ενώ τα ενήλικα κόκκινο. Η ένταση του χρώματός εξαρτάται από το περιβάλλον που ζει: τα χρώματα είναι πιο σκούρα σε διαυγή νερά και πιο ανοιχτά σε λασπώδη νερά. Είναι παμφάγο είδος και τρέφεται με υδρόβια φυτά, έντομα και μαλάκια.

Μήκος: 5,5 – 12 εκατ. | Χρόνος ζωής: 5 έτη

Ενδιαίτημα

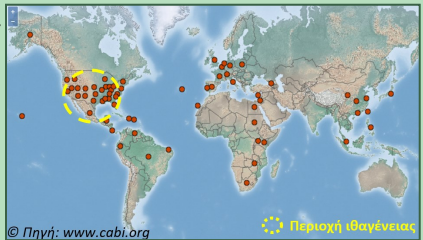
Μπορεί και προσαρμόζεται εύκολα σε ένα ευρύ φάσμα υδάτινων περιβαλλόντων όπως λίμνες, βάλτους, ρυάκια και ποτάμια. Είναι ανθεκτική σε ανθρωπογενή περιβάλλοντα και πιέσεις, όπως κανάλια, τεχνητές λίμνες και ποτάμια με ρυπασμένα νερά. Η караβίδα γλυκού νερού αποικεί και εγκαθίσταται εύκολα σε καινούργια οικοσυστήματα και μπορεί να αποτελέσει το βασικό κυρίαρχο είδος ενός οικοσυστήματος, προκαλώντας σημαντικές αλλαγές στις τοπικές φυτικές και ζωικές κοινότητες.

Προέλευση

Ιθαγενές στις ΗΠΑ και στο Μεξικό

Εξάπλωση στον κόσμο

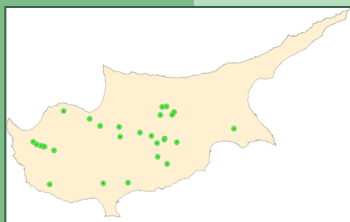
Η караβίδα γλυκού νερού έχει εισαχθεί σε πολλά μέρη του κόσμου μέσω του εμπορίου κυρίως ως πηγή τροφής, αλλά και ως κατοικίδιο ζώο. Έκτοτε έχει εξαπλωθεί στην Ευρώπη, την Ασία, την Αφρική και τη Νότια Αμερική.

© Πηγή: www.cabi.org

Περιοχή Ιθαγένειας

Εξάπλωση στην Κύπρο

Στην Κύπρο, η караβίδα γλυκού νερού έχει εντοπιστεί σε 28 θέσεις εκ των οποίων 18 φράγματα (Άχνα, Λύμπια, Κούρης, Ευρέτου, Αθαλάσσα, Σολέα, Λεύκα, Βυζακιά, Ασπρόκρεμος, Γερμασόγεια, Διπόταμος, Κανναβίου, Λεύκαρα, Κλήρου, Ξυλιάτος, Πύργος, Ταμασσός, Λυθροδόνας), 8 ποτάμια (Κλήμος, Κρυός, Σταυρός της Ψώκας, Γαλιάς, Πεδιαίος και 2 λίμνες (Άγιος Γεώργιος, Μαγκλή). Το είδος έχει εγκατασταθεί στις θέσεις, με αναπαραγόμενους πληθυσμούς. Επιπρόσθετα υπάρχει αριθμός θέσεων μη επιβεβαιωμένης παρουσίας του είδους, όπως τα φράγματα Αργάκας, Πωμού, Γαλιάς, Παλαιχωρίου, Καλαβασού, Μαυροκόλυμπου και Δελίκηπου και η λίμνη στο άλσος Ακαδημίας.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Η εξάπλωση του είδους σε μακρινές αποστάσεις έχει γίνει μέσω του εμπορίου, κυρίως ως πηγή τροφής, αλλά και ως κατοικίδιο ζώο.

Τοπική εξάπλωση γίνεται από απελευθέρωση στο φυσικό περιβάλλον, είτε μέσω ιχθυοκαλλιεργειών ή από ιδιοκτήτες κατοικίδιων.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Μεγάλη ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως ρύπανση και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως αστικές περιοχές
- Ικανότητα να εξασφαλίζει και να τρέφεται με ένα ευρύ φάσμα τροφής (παμφάγο είδος)
- Αλλοίωση οικοσυστημάτων
- Μείωση οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Ανταγωνισμός με ιθαγενή είδη για τροφή και ενδίαίτημα
- Επιπτώσεις στην υγεία ιθαγενών ειδών μέσω αύξησης του κινδύνου μετάδοσης εξωτικών ασθενειών σε ιθαγενή είδη
- Αλλαγή στην οικολογία των βιοκοινοτήτων, μέσω της μείωσης των υδρόβιων φυτών και θήρευσης/ ανταγωνισμού με τα υδρόβια ζώα
- Αλλαγές στα χαρακτηριστικά των υδάτων και των ιζημάτων
- Επιπτώσεις σε γεωργικά συστήματα άρδευσης
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών όπως για παράδειγμα του ιθαγενούς ποταμοκάβουρα *Potamon potamios*

ΗΛΙΟΨΑΡΟ

Κατηγορία:
Ζώο

ΧΕΕ Εννοσιακού
Ενδιαφέροντος

Lepomis gibbosus

Ενδιαίτημα:
Γλυκό νερό

© Ιάκωβος Τζιωρτζής

Περιγραφή

Το ηλιόψαρο είναι ψάρι γλυκού νερού. Έχει ελλειπτικό σχήμα και είναι πεπιεσμένο στις δύο πλευρές. Το χρώμα της ράχης του είναι λαδί, με πορτοκαλί, πράσινες, κίτρινες ή μπλε κηλίδες και κιτρινωπές πλευρές. Κατά την περίοδο αναπαραγωγής, οι χρωματισμοί γίνονται πιο έντονοι. Τα αρσενικά άτομα έχουν πιο έντονα χρώματα από τα θηλυκά. Τα ηλιόψαρα πολλαπλασιάζονται ταχύτατα. Είναι παμφάγο είδος και τρέφεται κυρίως με ζωοπλαγκτόν, έντομα, με ψάρια και αυγά ψαριών (ακόμη και του είδους του). Τα αρσενικά κατασκευάζουν τη φωλιά τους στον πυθμένα του νερού, όπου το θηλυκό εναποθέτει τα αυγά και φυλάει τη φωλιά για μερικές μέρες, μέχρι τα ιχθύδια να μπορούν να κολυμπήσουν.

Μήκος: 20 εκατ. αλλά και μέχρι 40 εκατ. | Χρόνος ζωής: 5-8 έτη

Ενδιαίτημα

Τα ηλιόψαρα ζουν στον πυθμένα λιμνών, φραγματών, καθώς και ποταμών με μικρή ροή και προτιμούν ρηχές περιοχές με μικρή κίνηση του νερού και αρκετή βλάστηση, ενώ για την αναπαραγωγή τους προτιμούν περιοχές όπου ο πυθμένας καλύπτεται από λεπτή άμμο.

Προέλευση

Ιθαγενές στη βορειοανατολική Αμερική

Εξάπλωση στον κόσμο

Το ηλιόψαρο έχει εισαχθεί σε πολλά μέρη του κόσμου για σκοπούς ερασιτεχνικής αλιείας, ιχθυοκαλλιέργειας ως τροφή σε μεγαλύτερα ψάρια και ως κατοικίδιο ψάρι σε ιδιωτικές μικρές λίμνες ή σε ενυδρεία. Πλέον βρίσκεται σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, στην Τουρκία, στη Γεωργία, στην Αφρική (Κονγκό), στη Νότια Αμερική (Βραζιλία, Βενεζουέλα και Χιλή).

© Πηγή: www.cabi.org

Περιοχή ιθαγένειας

Εξάπλωση στην Κύπρο

Στην Κύπρο, το ηλιόψαρο εισάχθηκε πριν από τουλάχιστο 10 χρόνια για σκοπούς κυρίως ερασιτεχνικής αλιείας και σήμερα βρίσκεται σχεδόν σε όλα τα φράγματα της Κύπρου καθώς και σε ορισμένα ποτάμια και λίμνες.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Η εισαγωγή και εξάπλωσή του σε μακρινές αποστάσεις γίνεται για σκοπούς ερασιτεχνικής αλιείας, ιχθυοκαλλιέργειας ως τροφή σε μεγαλύτερα ψάρια και ως κατοικίδιο ψάρι σε ιδιωτικές μικρές λίμνες ή σε ενυδρεία. Τοπικά εξαπλώνεται μέσω απελευθέρωσής του στο φυσικό περιβάλλον, είτε από ιχθυοκαλλιέργειες ή από ιδιοκτήτες κατοικίδιων. Το ηλιόψαρο αποτελούσε δημοφιλές κατοικίδιο, εξαιτίας κυρίως των χαμηλών απαιτήσεων φύλαξής του. Παρόλα αυτά, το είδος μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα σε άλλα είδη ψαριών που φυλάσσονται ως κατοικίδια, γεγονός που συχνά οδηγεί τους ιδιοκτήτες τους να τα απελευθερώνουν στη φύση.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Μεγάλη ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως ρύπανση και σε υποβαθμισμένο περιβάλλον.
- Ικανότητα να εξασφαλίζει και να τρέφεται με ένα ευρύ φάσμα τροφής (παμφάγο)
- Μεγάλη ικανότητα κινητικότητας τοπικά.
- Γρήγορη ανάπτυξη και αναπαραγωγή (τα θηλυκά μπορούν να παράγουν μέχρι και 1000 αυγά)
- Ανταγωνισμός με ιθαγενή είδη για τροφή και ενδιαιτήματα
- Αλλαγή στην οικολογία των βιοκοινοτήτων, μέσω της θήρευσης/ ανταγωνισμού με τα άλλα υδρόβια ζώα
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών

ΚΟΥΝΟΥΠΟΨΑΡΟ

Gambusia holbrooki (και *Gambusia affinis*)

Κατηγορία:
Ζώο

Ενδιαίτημα:
Γλυκό νερό

ΧΕΕ βάσει της Διεθνούς Ένωσης
Προστασίας της Φύσης (IUCN)

© Stephen L. Doggett, www.cabi.org

© Ιάκωβος Γιαωρτζής

Περιγραφή

Το κουνουπόψαρο είναι μικρόσωμο, με λεπτή ουρά και μεγάλα μάτια, τα οποία περικλείονται από ένα σκούρο δακτύλιο. Το σώμα του είναι πρασινωπό-καφέ, οι πλευρές γκρι-μπλε, η κοιλιακή χώρα ασημένια-λευκή και τα πτερύγια κιτρινωπά με μαύρες κηλίδες. Τα θηλυκά έχουν πεπλατυσμένη κοιλιακή χώρα. Το αρσενικά είναι μικρότερα των θηλυκών και πιο αδύνατα. Είναι σαρκοφάγοι και τρέφεται κυρίως με ιχθυονύμφες, προνύμφες κουνουπιών, καρκινοειδή, γαστερόποδα, ζωοπλαγκτόν, φύκη και μικρά έντομα. Εμφανίζει υψηλή αναπαραγωγική ικανότητα. Είναι ωζωστόκο είδος, δηλαδή γεννά ζωντανά ψάρια, αφού τα αυγά επώάζονται και εκκολάπτονται στην κοιλιά του θηλυκού. Τα ψαράκια μόλις βγουν από το θηλυκό, είναι έτοιμα να κολυμπήσουν. Είναι επιθετικός θηρευτής και ανταγωνίζεται έντονα άλλα είδη ψαριών. Παρά το ότι χρησιμοποιείται συστηματικά σε για έλεγχο των κουνουπιών, μελέτες έχουν δείξει ότι δεν είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικά. Αντιθέτως, μπορεί να ωφελούν τα κουνούπια γιατί μειώνουν την πίεση ανταγωνισμού από το ζωοπλαγκτόν και τη θήρευση κουνουπιών από ασπόνδυλα.

Μήκος: Αρσενικά 3,5 εκατ., Θηλυκά 6 εκατ. | Χρόνος ζωής: 1-2 έτη

Ενδιαίτημα

Το κουνουπόψαρο μπορεί να επιβιώσει σε όλους τους τύπους των στάσιμων και τρεχούμενων νερών, όπως λίμνες, έλη, υδατοφράχτες, ποταμούς, θερμές πηγές, ορυζώνες, εκβολές ποταμών, αλυκές και διακοσμητικές μικρές λίμνες. Παρουσιάζει υψηλή ανθεκτικότητα σε περιβαλλοντικές μεταβολές σε θερμοκρασία νερού από 0 - 30 °C και pH από 6.5 έως και 8.0. Όταν η θερμοκρασία του νερού πέσει κάτω των 10 °C, το κουνουπόψαρο εισέρχεται μέσα στη λάσπη ανοίγοντας τρύπες, όπου διέρχεται ένα είδος ημι-χειμέριας νάρκης. Ζει και κινείται κυρίως στην επιφάνεια του νερού.

Προέλευση

Ιθαγενές στις ΗΠΑ και στο Μεξικό

Εξάπλωση

Έχει εισαχθεί σε περισσότερες από 50 χώρες με σκοπό τον έλεγχο των κουνουπιών.

Πλέον απαντάται στον Καναδά, σε χώρες τις Νότιας Αμερικής, Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, Παπούα – Νέα Γουινέα, Ινδονησία, σε πολλά νησιά του Ειρηνικού Ωκεανού, σε χώρες της ΝΑ Ασίας, Κίνα, Ιαπωνία, σε χώρες της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής. Το κουνουπόψαρο εισάχθηκε σε πολλές χώρες της Ευρώπης, κυρίως της Μεσογείου, τη δεκαετία του 1920.

Εξάπλωση στην Κύπρο

Στην Κύπρο, το κουνουπόψαρο εισάχθηκε την δεκαετία του 1930 με σκοπό τον έλεγχο των κουνουπιών. Έκτοτε εντοπίζεται σχεδόν σε όλα τα φράγματα της Κύπρου, στις Αλυκές Λάρνακας και Ακρωτηρίου, στη Λίμνη Παραλιμνίου και Ορόκλινης και σε άλλους υγρότοπους και πολλά ποτάμια. Στην περιοχή των Αλυκών και Υγροτόπων Ακρωτηρίου όπου έχει εισαχθεί ανταγωνίζεται και περιορίζει τους πληθυσμούς του ιθαγενούς είδους ψαριού *Aphanius fasciatus*, το οποίο είναι αποτελεσματικός θηρευτής των κουνουπιών.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Όλες οι εισαγωγές σε μακρινές αποστάσεις έγιναν σκόπιμα για τον έλεγχο των κουνουπιών. Χρησιμοποιούνται και στο εμπόριο ψαριών για ενυδρεία, αλλά με χαμηλές πωλήσεις λόγω της επιθετικής τους συμπεριφοράς προς άλλα ψάρια και της μη σπουδαίας τους εμφάνισης. Η τοπική εξάπλωση του γίνεται μέσω αναπαραγωγής και απελευθέρωσης αριθμού ψαριών σε διάφορους υγρότοπους από φορείς καταπολέμησης κουνουπιών, επειδή υπάρχει γενικά άγνοια για τις επιπτώσεις του στα οικοσυστήματα και των εναλλακτικών επιλογών αποτελεσματικότερης αντιμετώπισης κουνουπιών. Τοπικά επίσης, το κουνουπόψαρο έχει μεγάλη ικανότητα μετακίνησης, λόγω του ότι μπορεί να κινηθεί σε νερά με βάθος μόνο 0,3 εκ. και μπορεί να χρησιμοποιήσει ακόμα και υδρευτικά και αποχετευτικά κανάλια, για την μεταφορά του μεταξύ διαφορετικών υδάτινων σωμάτων.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Ιδιαίτερα μεγάλη ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ανοχή σε πιέσεις, όπως ρύπανση και σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως αστικές περιοχές
- Ικανότητα να εξασφαλίζει και να τρέφεται με ένα ευρύ φάσμα τροφής
- Μεγάλη ικανότητα κινητικότητας και διασποράς τοπικά
- Γρήγορη ανάπτυξη και αναπαραγωγή – Φτάνει σε αναπαραγωγική ηλικία σε τέσσερις εβδομάδες κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και έχει υψηλό ποσοστό επιβίωσης των νέων ψαριών
- Ανταγωνισμός με ιθαγενή είδη για τροφή και ενδιαίτημα
- Αλλαγή στην οικολογία των βιοκοινοτήτων, μέσω της θήρευσης/ ανταγωνισμού με τα άλλα υδρόβια ζώα
- Επιπτώσεις στην υγεία άλλων ιθαγενών ψαριών, λόγω του ότι είναι επιθετικό προς τα άλλα ψάρια ανεξαρτήτου μεγέθους, δαγκώνοντας τα πτερύγια τους με αποτέλεσμα την αύξηση της ευαισθησίας τους σε ασθένειες
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών, όπως το ιθαγενές είδος ψαριού *Aphanius fasciatus*

ΛΕΟΝΤΟΨΑΡΟ

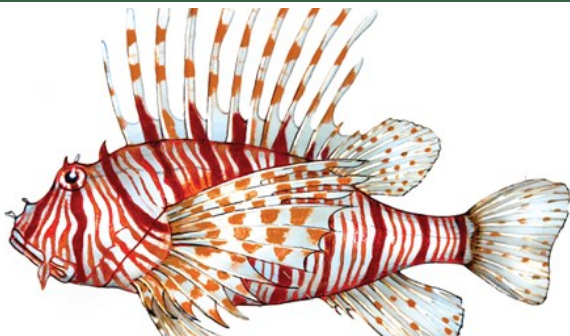

Κατηγορία:
Ζώο

Pterois miles

Ενδιαίτημα:
Θάλασσα

© Department of Fisheries and Marine Research. 2019. Invasive Species of the "Natura 2000" areas CY3000005 Cape Greko and CY3000006 Nisia in the south east coast of Cyprus

Περιγραφή

Το λεοντόψαρο είναι λεσσεψιανό είδος, εισήλθε δηλαδή στη Μεσόγειο από την Ερυθρά Θάλασσα μέσω της Διώρυγας του Σουέζ και έχει εξαπλωθεί στα παράκτια νερά της Κύπρου τα τελευταία χρόνια. Ανήκει στην οικογένεια των σκορπιών (*Scorpaenidae*) και φθάνει τα 35 εκατοστά σε μήκος. Έχει εντυπωσιακή εμφάνιση με έντονες κάθετες ραβδώσεις στο σώμα και τα πτερύγια, με έντονα μαύρα στίγματα και πολυάριθμες μακριές σκληρές ακτίνες. Είναι επιδέξιος κυνηγός και τρέφεται κυρίως με μικρά ψάρια, μαλάκια και άλλα ασπόνδυλα. Οι σκληρές ακτίνες του ραχιαίου, εδρικού και θωρακικού πτερυγίου του λεοντόψαρου περιέχουν ισχυρή τοξίνη. Το λεοντόψαρο δεν είναι επιθετικό είδος προς τον άνθρωπο.

Μήκος: 35 εκατ. | Χρόνος ζωής: 10-15 έτη

Ενδιαίτημα

Τα λεοντόψαρα βρίσκονται σε πολλούς τύπους θαλάσσιων οικοτόπων με θερμά θαλάσσια ύδατα σε τροπικές και υποτροπικές περιοχές. Απαντώνται σε υφάλους σε βάθος μεταξύ 0-85 μ., αλλά ανάλογα με τη θερμοκρασία μπορούν να βρεθούν και βαθύτερα.

Προέλευση

Ιθαγενές στα ζεστά, τροπικά νερά του Νότιου Ειρηνικού και του Ινδικού Ωκεανού, συμπεριλαμβανομένης και της Ερυθράς Θάλασσας.

Εξαπλωση στον κόσμο

Το λεοντόψαρο πλέον έχει εξαπλωθεί στη Μεσόγειο μέσω της Διώρυγας του Σουέζ και στον Ατλαντικό Ωκεανό στις περιοχές της Καραϊβικής, Κόλπο του Μεξικού και ανατολικά παράλια των ΗΠΑ, πιθανώς από απελευθέρωση από ενυδρεία, καθότι αποτελεί πολύ δημοφιλές είδος λόγω της εντυπωσιακής του εμφάνισης.

Εξάπλωση στην Κύπρο

Στην Κύπρο, η πρώτη αναφορά για λεοντόψαρο έγινε το 2012 και έκτοτε απαντάται σε όλα σχεδόν τα παράκτια ύδατα της χώρας.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Η εισαγωγή και εξάπλωσή του σε μακρινές αποστάσεις γίνεται είτε μέσω απελευθέρωσης από ενυδρεία, όπως στον Ατλαντικό Ωκεανό, ή μέσω μεταφοράς στο έρμα των πλοίων, ή στην περίπτωση της Μεσογείου μέσω της Διώρυγας του Σουέζ.

Τοπικά εξαπλώνεται μέσω απελευθέρωσής του στο φυσικό θαλάσσιο περιβάλλον από ιδιοκτήτες κατοικίδιων. Επίσης, τα θηλυκά μπορούν να γεννήσουν, καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, πάνω από 1 εκατ. αυγά το χρόνο, τα οποία παρασύρονται από τα θαλάσσια ρεύματα σε μεγάλες αποστάσεις, γεγονός που βοηθά την εξάπλωση του είδους.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Ικανότητα να εξασφαλίζει και να τρέφεται με ένα ευρύ φάσμα τροφής (πάνω από 70 είδη ψαριών, μαλάκια και ασπόνδυλα). Καταναλώνει μεγάλες ποσότητες τροφής
- Γρήγορη ανάπτυξη και αναπαραγωγή. Φτάνει σε ηλικία αναπαραγωγής σε λιγότερο από ένα χρόνο και η αναπαραγωγή μπορεί να γίνεται περίπου κάθε 4 ημέρες καθόλη τη διάρκεια του έτους με πάνω από 1 εκατ. αυγά ανά θηλυκό ψάρι ετησίως
- Σχετική ανθεκτικότητα στα παράσιτα

- Ανταγωνισμός με ιθαγενή είδη για τροφή και ενδιαίτημα
- Αλλαγή στην οικολογία των βιοκοινοτήτων, μέσω της έντονης θήρευσης και ανταγωνισμού με τα άλλα ιθαγενή είδη
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών
- Επιπτώσεις στην αλιεία
- Επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία λόγω τοξικότητας στις ακαθωτές ακτίνες του. Τα περισσότερα ατυχήματα συμβαίνουν σε ψαράδες που τα συλλαμβάνουν. Τα συμπτώματα μετά από τσίμπημα περιλαμβάνουν ακραίο πόνο, πονοκέφαλο, εμετό, δύσπνοια και ίσως αλλεργικό σοκ με σοβαρές επιπλοκές

ΛΑΓΟΚΕΦΑΛΟΣ & ΝΑΝΟΛΑΓΟΚΕΦΑΛΟΣ

Lagocephalus sceleratus &
Torquigener flavimaculosus

Κατηγορία:
Ζώο

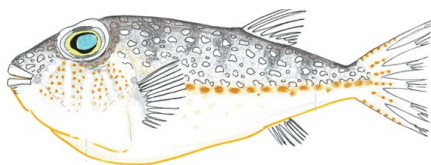
Ενδιαίτημα:
Θάλασσα

Lagocephalus sceleratus

© Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, Κύπρος.

Torquigener flavimaculosus

© Department of Fisheries and Marine Research. 2019. Invasive Species of the "Natura 2000" areas CY3000005

Περιγραφή

Ο λαγοκέφαλος και ο νανολαγοκέφαλος είναι λεσσεψιανά είδη, εισήλθαν δηλαδή στη Μεσόγειο από την Ερυθρά Θάλασσα μέσω της Διώρυγας του Σουέζ. Ο λαγοκέφαλος έχει ράχη πρασινοκαφέ με μαύρα ισομεγέθη στίγματα, μια ασημένια λωρίδα από το στόμα μέχρι την άκρη της ουράς, άσπρη κοιλιά και μια ασημένια βούλα μπροστά από κάθε μάτι. Δεν έχει λέπια, αλλά πολυάριθμα μικρά σαρκώδη αγκάθια στη ράχη και στην κοιλιά. Η γνάθος φέρει στο μπροστινό μέρος 4 ισχυρά δόντια, τα οποία ενώνονται σχηματίζοντας ένα είδος ράμφους. Είναι θηρευτής και τρέφεται με ποικιλία οργανισμών, όπως κεφαλόποδα, μαλακόστρακα, ακόμα και ψάρια του είδους του. Συχνά επιτίθεται σε ψάρια που είναι πιασμένα σε δίχτυα ή αγκίστρια, προκαλώντας ζημιές με το ισχυρό ράμφος του.

Ο νανολαγοκέφαλος είναι ένα μικρό ψάρι, με κίτρινες και καφέ κηλίδες και άσπρη κοιλιά. Τρέφεται με θαλάσσια ασπόνδυλα.

Και στα δύο είδη τα πλευρικά οστά απουσιάζουν, ένα χαρακτηριστικό που συνδέεται με την ικανότητα των ψαριών αυτών να φουσκώνουν σημαντικά το σώμα τους απορροφώντας νερό ή αέρα για να απωθούν τους θηρευτές τους. Στους ιστούς τους περιέχεται μια ισχυρή νευροτοξίνη, η τετροδοτοξίνη, η οποία μπορεί να προκαλέσει τροφική δηλητηρίαση σε περίπτωση κατανάλωσής τους και να επιφέρει από αναπνευστική ανεπάρκεια μέχρι και θάνατο.

Μήκος: Λαγοκέφαλος 110 εκατ. Νανολαγοκέφαλος 16 εκατ.

Ενδιαίτημα

Ο λαγοκέφαλος κινείται σε κοπάδια σε όλων των τύπων τα υποστρώματα, από τον βυθό μέχρι την επιφάνεια, και σε βάθη μέχρι 100 μέτρα τουλάχιστον.

Ο νανολαγοκέφαλος εντοπίζεται συχνά κοντά σε ύφαλους και σε θαλάσσια λιβάδια σε βάθη από 3 μέχρι 57 μέτρα.

Προέλευση

Ιθαγενές στα ζεστά, τροπικά νερά του Νότιου Ειρηνικού και του Ινδικού Ωκεανού, συμπεριλαμβανομένης και της Ερυθράς Θάλασσας.

Εξάπλωση στον κόσμο

Έχουν πλέον εξαπλωθεί στη Μεσόγειο μέσω της Διώρυγας του Σουέζ.

Εξάπλωση στην Κύπρο

Ο λαγοκέφαλος άρχισε να εμφανίζεται στα νερά της Κύπρου τουλάχιστον από το 2000, ενώ το 2006 παρατηρήθηκε μια ραγδαία αύξηση και εξάπλωση του πληθυσμού του.

Η πρώτη αναφορά για το νανολαγοκέφαλο στα νερά της Κύπρου έγινε το 2010.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Η εισαγωγή και εξάπλωσή τους σε μακρινές αποστάσεις έγινε, στην περίπτωση της Μεσογείου, μέσω της Διώρυγας του Σουέζ.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Ικανότητα να εξασφαλίζει και να τρέφεται με ένα ευρύ φάσμα τροφής (κεφαλόποδα, μαλακόστρακα και ψάρια ακόμα και του είδους του)
- Γρήγορη ανάπτυξη και αναπαραγωγή. Φτάνουν σε ηλικία αναπαραγωγής σε δύο χρόνια
- Μικρά επίπεδα ανταγωνισμού ή θήρευσης από άλλα είδη

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Ανταγωνισμός με ιθαγενή είδη για τροφή και ενδίαίτημα
- Αλλαγή στην οικολογία των βιοκοινοτήτων, μέσω της έντονης θήρευσης και ανταγωνισμού με τα άλλα ιθαγενή είδη
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών
- Επιπτώσεις στην αλιεία μέσω κυρίως των ζημιών που προκαλεί με τα κοφτερά του δόντια, στα εργαλεία και τα αλιεύματα της παράκτιας αλιείας
- Σοβαρές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία λόγω της υψηλής τοξικότητάς του

Το ήξερες;

Ο λαγοκέφαλος κατέχει μια μοναδική θέση στην αλιεία, αφού σε κάποιες χώρες απορρίπτεται, ενώ σε άλλες ιδιαίτερα στην Ιαπωνία και την Κορέα έχει μεγάλη εμπορική αξία. Στην Ιαπωνία οι τιμές των ψαριών αυτών, που ονομάζονται *fugu*, είναι υψηλότερες από τις τιμές των περισσότερων άλλων εδωδιμων ψαριών. Το όνομα *fugu* χρησιμοποιείται για το ψάρι, αλλά και για το πιάτο αυτό καθ' αυτό. Ο λαγοκέφαλος ονομάζεται *sen-nih fugu*. Το δέρμα και τα εντόσθια αφαιρούνται προσεκτικά από ειδικούς και αδειούχους σεφ και το προϊόν αυτής της διαδικασίας θεωρείται ασφαλές για βρώση. Παρόλα αυτά, πολλά άτομα πεθαίνουν από την κατανάλωση των ψαριών αυτών κάθε χρόνο. Στις ευρωπαϊκές χώρες η εμπορία του λαγοκέφαλου απαγορεύεται.

ΚΟΡΝΕΤΑ

Fistularia commersonii

Κατηγορία:
Ζώο

Ενδιαίτημα:
Θάλασσα

© Department of Fisheries and Marine Research. 2019. Invasive Species of the "Natura 2000" areas CY3000005 Cape Greko and CY3000006 Nisia in the south east coast of Cyprus

Περιγραφή

Η κορνέτα είναι λεσσεψιανό είδος, εισήλθε δηλαδή στη Μεσόγειο από την Ερυθρά Θάλασσα μέσω της Διώρυγας του Σουέζ και έχει εξαπλωθεί στα παράκτια νερά της Κύπρου τα τελευταία χρόνια. Κύριο χαρακτηριστικό της είναι το μακρόστενο πράσινο-γκρι σώμα της με μπλε κηλίδες. Το κεφάλι είναι μακρύ, με μεγάλα μάτια και μικρό στόμα. Είναι συνήθως μοναχικοί θηρευτές, αν και μπορούν επίσης να τρέφονται κοντά στο βυθό σε μικρές ομάδες. Συνήθως τρέφονται με μικρά ψάρια, με καρκινοειδή και καλαμάρια.

Μήκος: 60-100 εκατ.

Ενδιαίτημα

Είναι βενθοπελαγικό είδος (δηλαδή ψάρι που ζει κοντά στο βυθό σε ανοιχτά νερά) και απαντάται σε πολλούς τύπους θαλάσσιων οικοτόπων που βρίσκονται σε θερμά θαλάσσια ύδατα των τροπικών και υποτροπικών περιοχών. Απαντάται σε υφάλους σε βάθος μεταξύ 0-200 μ.

Προέλευση

Ιθαγενές στα ζεστά, τροπικά νερά του Ειρηνικού και του Ινδικού Ωκεανού, συμπεριλαμβανομένης και της Ερυθράς Θάλασσας.

Εξάπλωση στον κόσμο

Η κορνέτα πλέον έχει εξαπλωθεί στη Μεσόγειο μέσω της Διώρυγας του Σουέζ.

Εξάπλωση στην Κύπρο

Στην Κύπρο, η πρώτη αναφορά του είδους έγινε το 2003 και έκτοτε απαντάται στα παράκτια ύδατα της χώρας.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Η εισαγωγή και εξάπλωσή του σε μακρινές αποστάσεις γίνεται είτε μέσω απευθείας από ενυδρεία, ή μέσω μεταφοράς στο έρμα των πλοίων, ή στην περίπτωση της Μεσογείου μέσω της Διώρυγας του Σουέζ.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Ικανότητα να εξασφαλίζει και να τρέφεται με ένα ευρύ φάσμα τροφής

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Ανταγωνισμός με ιθαγενή είδη για τροφή και ενδιαίτημα
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών

ΚΟΥΡΚΟΥΝΑ

Κατηγορία:
Ζώο

Ενδιαίτημα:
Θάλασσα

Siganus luridus &
Siganus rivulatus

Siganus rivulatus

Siganus luridus

© Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών, Κύπρος

Περιγραφή

Η ονομασία «κουρκούνα» ή «προσφυγούλα» αποδίδεται στην Κύπρο στα 2 είδη του γένους *Siganus* που απαντούν στο νησί, τα *Siganus rivulatus* (άσπρη κουρκούνα) και *Siganus luridus* (μαύρη κουρκούνα). Και τα δυο είναι λεσσεψιανά είδη, εισήλθαν δηλαδή στη Μεσόγειο από την Ερυθρά Θάλασσα μέσω της Διώρυγας του Σουέζ. Η άσπρη κουρκούνα έχει αστραφτερό πρασινοασημί χρώμα που σκουραίνει ραχιαία και ασπρίζει κοιλιακά, κάποτε με κιτρινωπές γραμμές. Η μαύρη κουρκούνα έχει μονόχρωμο σκούρο πρασινοκαφέ σώμα. Είναι αποκλειστικά φυτοφάγα είδη που τρέφονται με φύκια και άλγη. Αλιεύονται με καλάμι, στατικά δίχτυα, γυροβολιά και ψαροντούφεκο. Οι σκληρές ακτίνες του ενιαίου ραχιαίου πτερυγίου και των δύο ειδών είναι δηλητηριώδεις.

Μήκος: 30 εκατ. | Χρόνος ζωής: 6-8 έτη

Ενδιαίτημα

Είναι βενθικά είδη (δηλαδή ζουν και αναπτύσσονται στο βυθό της θάλασσας) και απαντούν συνήθως σε μεγάλα κοπάδια σε περιοχές με λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*) ή βραχώδεις βυθούς, από την ακτή μέχρι και σε βάθος 60 μέτρων.

Προέλευση

Ιθαγενές στα ζεστά, τροπικά νερά του Ινδικού Ωκεανού, συμπεριλαμβανομένης και της Ερυθράς Θάλασσας.

Εξάπλωση στον κόσμο

Η κουρκούνα πλέον έχει εξαπλωθεί στη Μεσόγειο μέσω της Διώρυγας του Σουέζ.

Εξάπλωση στην Κύπρο

Στην Κύπρο, η πρώτη αναφορά για την άσπρη κουρκούνα έγινε το 1964 και για την μαύρη κουρκούνα το 1928. Έκτοτε απαντώνται σε όλα τα παράκτια ύδατα της χώρας.

Τρόποι Εισαγωγής και Εξάπλωσης

Η εισαγωγή και εξάπλωσή τους σε μακρινές αποστάσεις γίνεται είτε μέσω μεταφοράς στο έρμα των πλοίων, ή στην περίπτωση της Μεσογείου μέσω της Διώρυγας του Σουέζ.

Βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ως χωροκατακτητικό είδος

Αρνητικές Επιπτώσεις

- Εξάπλωση εκτός περιοχής ιθαγένειάς του
- Μεγάλη ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικούς βιοτόπους
- Ικανότητα να εξασφαλίζει και να τρέφεται με ένα ευρύ φάσμα τροφής
- Ανταγωνισμός με ιθαγενή είδη για τροφή και ενδιαίτημα.
- Αλλαγή στην οικολογία των βιοκοινοτήτων, μέσω ανταγωνισμού με τα άλλα ιθαγενή είδη
- Μείωση ιθαγενούς βιοποικιλότητας
- Ανταγωνισμός και απειλή/ απώλεια απειλούμενων και ιθαγενών ειδών

ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ ΠΟΥ ΘΕΩΡΟΥΝΤΑΙ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

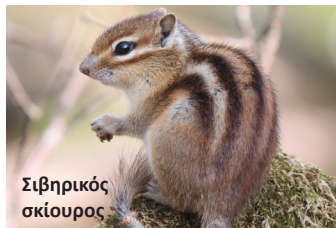
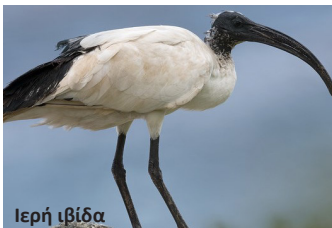
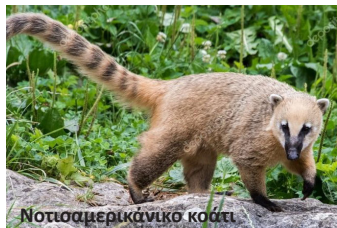
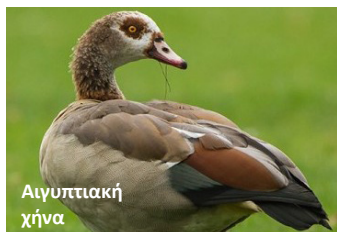
Πέρα από τα χωροκατακτητικά ξένα είδη που θεωρούνται σημαντικά στην Κύπρο και περιγράφηκαν αναλυτικά στις προηγούμενες σελίδες αυτού του Ενημερωτικού Οδηγού, υπάρχουν και άλλα είδη που θεωρούνται υψηλού κινδύνου και που δυνητικά μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα στην Κύπρο στο μέλλον. Αυτά τα είδη μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες:

1) Είδη τα οποία δεν έχουν εντοπιστεί ακόμα στο φυσικό περιβάλλον της Κύπρου αλλά θεωρούνται υψηλού κινδύνου, λόγω πιθανότητας εισαγωγής, διαφυγής και εξάπλωσης/εγκατάστασης στη φύση με αποτέλεσμα πρόκλησης ζημιών στην τοπική κυπριακή βιοποικιλότητα.

2) Επιγενή είδη φυτών, τα οποία έχουν κάποια χαρακτηριστικά χωροκατακτητικών ειδών.

Είδη τα οποία δεν έχουν εντοπιστεί ακόμα στο φυσικό περιβάλλον της Κύπρου

Παραδείγματα τέτοιων ειδών αφορούν κυρίως ζώα τα οποία βρίσκονται σε ζωολογικούς κήπους και μερικά από αυτά έχουν θεαθεί μεμονωμένα στο φυσικό περιβάλλον, χωρίς όμως να έχουν εγκατασταθεί και δημιουργήσει πληθυσμούς στη φύση. Τα πιο κάτω είδη ανήκουν στον Ενωσιακό Κατάλογο (Κανονισμός ΕΕ 1143/2014) και για το λόγο αυτό τυχόν εντοπισμός τους στο φυσικό περιβάλλον πρέπει να αναφέρεται άμεσα στο Τμήμα Περιβάλλοντος για λήψη κατάλληλων μέτρων.

- Η Αιγυπτιακή χήνα (*Alopochen aegyptiaca*) βρίσκεται σε ζωολογικούς κήπους και υπήρξε στο παρελθόν αναφορά εντοπισμού της στη φύση.
- Το Ινδικό κοράκι (*Corvus splendens*) για το οποίο έχει γίνει στο παρελθόν αναφορά εντοπισμού του στη φύση.
- Το Ρακούν (*Procyon lotor*) βρίσκεται σε ζωολογικούς κήπους καθώς και στην κατοχή ιδιωτών ως ζώο συντροφιάς. Κατά καιρούς έχει διαφύγει και έχει εντοπιστεί σε αστικές και σε φυσικές περιοχές.
- Το Νοτιοαμερικάνικο κοάτι (*Nasua nasua*) βρίσκεται σε ζωολογικούς κήπους.
- Η Ιερή ιβίδα (*Threskiornis aethiopicus*) βρίσκεται σε ζωολογικούς κήπους.
- Ο Σιβηρικός σκίουρος (*Tamias sibiricus*) θεωρείται ότι βρίσκεται υπό την κατοχή ιδιωτών ιδιοκτητών σαν ζώο συντροφιάς.

Επιγενή είδη με χωροκατακτητικά χαρακτηριστικά

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της κατηγορίας ειδών είναι το καλάμι (*Arundo donax*), το οποίο προέρχεται από την Ασία, αλλά έχει εξαπλωθεί εδώ και πολλούς αιώνες σε πολλές τροπικές και θερμές εύκρατες περιοχές. Στην Κύπρο αναφέρεται επίσημα ως επιγενές, αφού ως αρχαιοφύτο (εισάχθηκε πριν το 1500) θεωρείται ότι αποτελεί πλέον μέρος της ιθαγενούς χλωρίδας.

Το καλάμι αποτελεί πολλές φορές μεγάλο πρόβλημα για τους φυσικούς οικοτόπους στα ποτάμια οικοσυστήματα της Κύπρου.

Στις πλείστες περιπτώσεις όπου προκύπτει υποβάθμιση οικοτόπου, όπως από πυρκαγιά και υλοτομία, το καλάμι καταλαμβάνει τον χώρο και δύσκολα επιτρέπει να επανεμφανιστούν άλλα είδη, όπως πλάτανοι, σκλέδρα και αλμυρίκια. Ειδικά σε χαμηλά υψόμετρα, έχει καταλάβει μεγάλες εκτάσεις κατά μήκος των ποταμών, δημιουργώντας παρόχθιες ζώνες μόνο με το είδος αυτό ή με πολύ μικρό αριθμό άλλων παραποτάμιων ειδών, οδηγώντας σε μείωση της ποικιλότητας της χλωρίδας και πανίδας. Παράλληλα, η αποτελεσματική του αντιμετώπιση με μηχανικά και συμβατικά (μη χημικά μέσα) είναι πολύ δύσκολη έως μερικές φορές αδύνατη.

© Ιάκωβος Τζιωρτζής

ΤΡΟΠΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΙΔΩΝ

Το πλαίσιο προσέγγισης σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο για την αντιμετώπιση των Χωροκατακτητικών Ξένων Ειδών βασίζεται στη λήψη μέτρων με βάση: 1) την **πρόληψη**, 2) την **έγκαιρη ανίχνευση και γρήγορη εξάλειψη** κατά τα αρχικά στάδια εισβολής σε μια περιοχή και 3) τη **διαχείριση**, σε περίπτωση που η εξάπλωση είναι τόσο μεγάλη που δεν μπορεί πλέον το είδος να εξαλειφθεί.

Ο κάθε πολίτης μπορεί να διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο στον περιορισμό της εξάπλωσης των ΧΞΕ. Ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός εισάγει πλέον αυστηρούς περιορισμούς όσον αφορά τη μεταφορά, αναπαραγωγή, χρήση και αγοραπωλησία ορισμένων ΧΞΕ. Ωστόσο, η αποτελεσματική διαχείριση των ειδών αυτών μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά μόνο και μέσω της ενεργού συμμετοχής όλων των πολιτών.

Τι μπορεί να κάνει ο κάθε πολίτης; Μερικά Παραδείγματα δράσης...

Πρόληψη

- Αποφυγή χρήσης σε κήπους φυτών που είναι ή μπορεί να εξελιχθούν σε χωροκατακτητικά. Γενικά να προτιμώνται τα ιθαγενή (κυπριακά) είδη φυτών που είναι πιο προσαρμοσμένα στο τοπικό περιβάλλον.
- Αποφυγή μεταφοράς χώματος από μια περιοχή σε άλλη. Το χώμα μπορεί να περιέχει σπόρους ή άλλα μέρη φυτού που είναι χωροκατακτητικό είδος.
- Καθαρισμός εργαλείων και εξοπλισμού κατά τις κηπευτικές και καλλιεργητικές δραστηριότητες.
- Χρήση πιστοποιημένου, καθαρού από σπόρους, χώματος σε κηπευτικές εργασίες.
- Να μη φυτεύονται ξένα είδη φυτών σε δασικές και φυσικές περιοχές (όπως σε κατασκηνωτικούς χώρους) ώστε να αποφευχθεί η εγκατάσταση και εξάπλωσή τους.
- Υπεύθυνη κράτηση και φροντίδα των ζώων συντροφιάς. Αυτό σημαίνει κατάλληλους χώρους κράτησης υπό περιορισμό ώστε να μην μπορούν τα ζώα να διαφύγουν στο φυσικό περιβάλλον.
- Ζώα συντροφιάς που έχουν χαρακτηριστεί ως χωροκατακτητικά δεν πρέπει να αναπαράγονται. Αυτό σημαίνει πως τα ζώα πρέπει είτε να στείρωνονται είτε να διατηρούνται χωριστά θηλυκά από αρσενικά.

Έγκαιρη Ανίχνευση και εξάλειψη

Διαχείριση

- Τα ζώα συντροφιάς δεν πρέπει να απελευθερώνονται στο φυσικό περιβάλλον. Ακόμη και αν δεν είναι χωροκατακτητικά, τα είδη αυτά προέρχονται από άλλες περιοχές του κόσμου και δεν ανήκουν στην κυπριακή φύση ενώ υπάρχει πάντα ο κίνδυνος να προκαλέσουν ζημιά στο τοπικό περιβάλλον. Σε περίπτωση που κάποιος δεν επιθυμεί να κρατήσει πλέον το κατοικίδιο ζώο του, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως χωροκατακτητικό είδος ενωσιακού ενδιαφέροντος, θα πρέπει να επικοινωνεί με το Τμήμα Περιβάλλοντος για τη σωστή μετέπειτα φύλαξη και φροντίδα.
- Να μην απελευθερώνονται χωροκατακτητικά είδη ψαριών σε φράγματα για σκοπούς ερασιτεχνικής αλιείας - χρήση μόνο πιστοποιημένου (ζωντανού) δολώματος.
- Να μη μεταφέρονται (άθελα ή ηθελημένα) ζωντανοί οργανισμοί (φυτά ή ζώα) κατά τη διάρκεια ταξιδιών από μία χώρα/ περιοχή σε άλλη.
- Να μη μεταφέρεται χώμα, άμμος και σπόροι από μια περιοχή σε άλλη και κυρίως από χώρες του εξωτερικού.
- Να αποφεύγεται η άθελη μεταφορά ξένων ειδών. Αυτό μπορεί να επιτυγχάνεται με τον κατάλληλο καθαρισμό ρούχων (τσέπες), εξοπλισμού (φωτογραφικών τριπόδων, βαλιτσών, σκηνών) που έχουν χώμα, το οποίο μπορεί να περιέχει σπόρους φυτών και μικροοργανισμούς.
- Κατάλληλη ενημέρωση για τα χωροκατακτητικά ξένα είδη, μέσω αυτού του Οδηγού και άλλων σχετικών πληροφοριών- για ευαισθητοποίηση και για τους τρόπους περιορισμού αυτών.
- Σε περίπτωση που παρατηρούνται ελεύθερα ζώα που θεωρούνται ή υπάρχει υποψία ότι είναι χωροκατακτητικά, άμεση επικοινωνία με το Τμήμα Περιβάλλοντος.
- Αντικατάσταση ξένων ειδών φυτών, ιδιαίτερα αυτών που θεωρούνται χωροκατακτητικά, με ιθαγενή (κυπριακά) είδη στους κήπους και άλλους χώρους.

Όποιος πολίτης ενδιαφέρεται και θέλει να βοηθήσει στην έγκαιρη ανίχνευση και παρακολούθηση της εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών στην περιοχή του, μπορεί να χρησιμοποιεί την εφαρμογή (application) “Invasive Alien Species Europe” για να αναφέρει κάποιο χωροκατακτητικό ξένο είδος που εντόπισε, με λήψη φωτογραφίας και γεωγραφικών συντεταγμένων. Η εφαρμογή, που αναπτύχθηκε από το Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission’s Joint Research Centre) επιτρέπει στους πολίτες να αναφέρουν τα περιστατικά εμφάνισης ΧΞΕ στην Ευρώπη, συμβάλλοντας έτσι στην έγκαιρη ανίχνευση νέων εισβολών και στην πιο αποτελεσματική διαχείρισή τους.

ΚΥΡΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2017/1263 της Επιτροπής, της 12ης Ιουλίου 2017, για την επικαιροποίηση του καταλόγου των χωροκατακτητικών ξένων ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος που θεσπίστηκε με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2016/1141 της Επιτροπής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 182 της 13.7.2017).

Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/1262 της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 2019, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2016/1141 όσον αφορά την επικαιροποίηση του καταλόγου των χωροκατακτητικών ξένων ειδών ενωσιακού (ΕΕ L 199 της 26.7.2019).

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΕΕ L 317 της 4.11.2014, σ. 35-55)

Τσιντίδης Τ. Χ., Χατζηκυριάκου Γ. Ν. & Χριστοδούλου Χ. Σ. 2002. Δέντρα και Θάμνοι στην Κύπρο. Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη και Φιλοδοσιακός Σύνδεσμος Κύπρου. Λευκωσία.

Ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος: www.moa.gov.cy/environment-Προστασία της Φύσης και Βιοποικιλότητας/ Διακίνηση Ειδών και Γενετικών Πόρων. 12/2019

Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Directorate-General for Environment): https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm 12/2019

CABI (Centre for Agriculture and Bioscience International). 2019. Invasive Species Compendium. Wallingford, UK: CAB International. www.cabi.org/isc

Department of Fisheries and Marine Research. 2019. Invasive Species of the “Natura 2000” areas CY3000005 Cape Greko and CY3000006 Nisia in the south east coast of Cyprus. Prepared by: AP Marine Environmental Consultancy Ltd & Marine and Environmental Research (MER) Lab Ltd & Taxonomic experts: Crocetta, F., Tsiamis, K., Shenkar, N., Tiralongo, F., Galil, B., Zenetos, A.

European Commission, DG ENV Units. 2016. Invasive Alien Species. A European Union response. Prepared by: Kerstin Sundseth, Ecosystems LTD, Brussels under service contract N° 0307/2012/633322/SER/B3.

Hand R., Hadjikyriakou G. N. & Christodoulou C. S. (ed.) 2011– (continuously updated): Flora of Cyprus – a dynamic checklist. Published at <http://www.flora-of-cyprus.eu/> accessed [12/2019]

G. Hadjikyriakou and E. Hadjisterkotis. 2002. The adventive plants of Cyprus with new records of invasive species. Z. Jagdwiss. 48 (2002), Supplement, 59-71, ISSN 0044-2887.

I.A.CO Environmental and Water Consultants Ltd (2018). Παροχή Υπηρεσιών για Ετοιμασία Χαρτών Σχετικά με τη Χωρική Κατανομή Χωροκατακτητικών Ξένων Ειδών Ενωσιακού Ενδιαφέροντος στην Κυπριακή Δημοκρατία. Αρ. Σύμβασης Τ.Π. 26/2018. Ετοιμάστηκε για το Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Κυπριακή Δημοκρατία.

Invasive Species Specialist Group ISSG. 2015. The Global Invasive Species Database. Version 2015.1, <http://www.iucngisd.org/gisd/> 12/2019

Martinou A., Pescott O., Michailidis N., Zenetos A., Jenna Wong L. & Pagad S. 2018. Global Register of Introduced and Invasive Species- Cyprus. Version 1.6. Invasive Species Specialist Group ISSG. Checklist dataset <https://doi.org/10.15468/uryl57> accessed via GBIF.org on 2019-10-17.

Zogaris, S. 2017. Conservation study of the Mediterranean Killifish *Aphanius fasciatus* in Akrotiri Marsh, (Akrotiri SBA, Cyprus)- Final Report. Darwin Project DPLUS034 "Akrotiri Marsh Restoration: a flagship wetland in the Cyprus SBAs BirdLife Cyprus". Nicosia Cyprus. Unpublished final report, 64 pp

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Τα «Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη Ενωσιακού Ενδιαφέροντος» είναι χωροκατακτητικά ξένα είδη των οποίων οι δυσμενείς επιπτώσεις έχει κριθεί ότι απαιτούν συντονισμένη δράση σε επίπεδο όλης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Άρθρο 4, Παράγραφος 3 του Κανονισμού 1143/2014).

Φυτά

Επιστημονικό όνομα & Ελληνικό Όνομα (όπου υπάρχει)	Κοινό αγγλικό όνομα	Κατηγορία ή Ταξινομική ομάδα	Ημερομηνία εγγραφής στον Ενωσιακό Κατάλογο
<i>Lysichiton americanus</i>	American skunk cabbage	Χερσαίο φυτό	3/8/2016
<i>Persicaria perfoliata</i> (<i>Polygonum perfoliatum</i>)	Asiatic tearthumb	Χερσαίο φυτό	3/8/2016
<i>Lagarosiphon major</i>	Curly waterweed	Υδρόβιο φυτό	3/8/2016
<i>Baccharis halimifolia</i>	Eastern Baccharis	Χερσαίο φυτό	3/8/2016
<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>	Floating pennywort	Υδρόβιο φυτό	3/8/2016
<i>Ludwigia peploides</i>	Floating primrose willow	Υδρόβιο φυτό	3/8/2016
<i>Cabomba caroliniana</i>	Green cabomba	Υδρόβιο φυτό	3/8/2016
<i>Pueraria lobata</i>	Kudzu vine	Χερσαίο φυτό	3/8/2016
<i>Mysiophyllum aquaticum</i>	Parrot's feather	Υδρόβιο φυτό	3/8/2016
<i>Heracleum persicum</i>	Persian hogweed	Χερσαίο φυτό	3/8/2016
<i>Heracleum sosnowskyi</i>	Sosnowski's hogweed	Χερσαίο φυτό	3/8/2016
<i>Eichhornia crassipes</i>	Water hyacinth	Υδρόβιο φυτό	3/8/2016
<i>Ludwigia grandiflora</i>	Water primrose	Υδρόβιο φυτό	3/8/2016
<i>Parthenium hysterophorus</i>	Whitetop weed	Χερσαίο φυτό	3/8/2016
<i>Althernanthera philoxe-roides</i>	Alligator weed	Υδρόβιο φυτό	2/8/2017
<i>Asclepias syriaca</i>	Common milkweed	Χερσαίο φυτό	2/8/2017
<i>Eloдея nuttallii</i>	Nuttall's waterweed	Υδρόβιο φυτό	2/8/2017
<i>Gunnera tinctoria</i>	Chilean rhubarb	Χερσαίο φυτό	2/8/2017

Επιστημονικό όνομα & Ελληνικό Όνομα (όπου υπάρχει)	Κοινό αγγλικό όνομα	Κατηγορία ή Ταξινόμική ομάδα	Ημερομηνία εγγραφής στον Ενωσιακό Κατάλογο
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Giant hogweed	Χερσαίο φυτό	2/8/2017
<i>Impatiens grandiflora</i>	Himalayan balsam	Χερσαίο φυτό	2/8/2017
<i>Microrhynchium vimineum</i>	Japanese stiltgrass	Χερσαίο φυτό	2/8/2017
<i>Myriophyllum heterophyllum</i>	Broadleaf watermil-foil	Υδρόβιο φυτό	2/8/2017
<i>Pennisetum setaceum</i>	Crimson four-taingrass	Χερσαίο φυτό	2/8/2017
<i>Acacia saligna</i> (Ακακία)	Golden wreath wat-tle	Χερσαίο φυτό	14/8/2019
<i>Ailanthus altissima</i> (Αϊλανθός)	Tree of heaven	Χερσαίο φυτό	14/8/2019
<i>Andropogon virginicus</i>	Broomsedge bluestem	Χερσαίο φυτό	14/8/2019
<i>Cardiospermum grandiflorum</i>	Balloon vine	Χερσαίο φυτό	14/8/2019
<i>Cortaderia jubata</i>	Purple pampas grass	Χερσαίο φυτό	14/8/2019
<i>Ehrharta calycina</i>	Perennial veldtgrass	Χερσαίο φυτό	14/8/2019
<i>Gymnocroronis spilan- thoides</i>	Senegal tea plant	Υδρόβιο φυτό	14/8/2019
<i>Humulus scandens</i>	Japanese hop	Χερσαίο φυτό	14/8/2019
<i>Lespedeza cuneata</i>	Chinese bushclover	Χερσαίο φυτό	14/8/2019
<i>Lygodium japonicum</i>	Vine-like fern	Χερσαίο φυτό	14/8/2019
<i>Prosopis juliflora</i>	Mesquite	Χερσαίο φυτό	14/8/2019
<i>Salvinia molesta</i>	Salvinia moss	Υδρόβιο φυτό	14/8/2019
<i>Triadica sebifera</i>	Chinese tallow	Χερσαίο φυτό	14/8/2019

Ζώα

Επιστημονικό όνομα & Ελληνικό Όνομα (όπου υπάρχει)	Κοινό αγγλικό όνομα	Κατηγορία ή Ταξινομική ομάδα	Ημερομηνία εγγραφής στον Ενωσιακό Κατάλογο
<i>Percottus glenii</i>	Amur sleeper	Είδος ψαριού γλυκού νερού	3/8/2016
<i>Vespa velutina</i>	Asian hornet	Είδος σφήκας	3/8/2016
<i>Eriocheir sinensis</i>	Chinese mitten crab	Είδος κάβουρα	3/8/2016
<i>Myocastor coypus</i> (Μυοκάστορας)	Coypu	Είδος τρωκτικού	3/8/2016
<i>Sciurus niger</i>	Fox squirrel	Είδος σκίουρου	3/8/2016
<i>Sciurus carolinensis</i> (Αμερικάνικος γκρίζος σκί-ουρος)	Grey squirrel	Είδος σκίουρου	3/8/2016
<i>Corvus splendens</i>	Indian house crow	Είδος κορακιού	3/8/2016
<i>Procambarus fallax f. virgin-alis</i>	Marbled crayfish	Είδος караβίδας γλυκού νερού	3/8/2016
<i>Muntiacus reevesi</i>	Muntjac deer	Είδος ελαφιού	3/8/2016
<i>Lithobates (Rana) catesbeianus</i> (Βουβαλοβάτραχος)	North American bullfrog	Είδος αμφίβιου	3/8/2016
<i>Callosciurus erythraeus</i>	Pallas's squirrel	Είδος σκίουρου	3/8/2016
<i>Procyon lotor</i> (Ρακούν)	Raccoon	Είδος ρακούν	3/8/2016
<i>Procambarus clarkii</i>	Red swamp crayfish	Είδος караβίδας γλυκού νερού	3/8/2016
<i>Trachemys scripta</i> (including sub-species T. s. elegans, T. s. scripta, T. s. troosti)	Yellow-bellied Slider, Red-eared Slider, Cumberland Slider	Είδος νεροχελώνας που περιλαμβάνει 3 υποείδη	3/8/2016
<i>Oxyura jamaicensis</i> (Αμερικανικό κεφαλούδι)	Ruddy duck	Είδος πάπιας	3/8/2016

Επιστημονικό όνομα & Ελληνικό Όνομα (όπου υπάρχει)	Κοινό αγγλικό όνομα	Κατηγορία ή Ταξινομική ομάδα	Ημερομηνία εγγραφής στον Ενωσιακό Κατάλογο
<i>Threskiornis aethiopicus</i> (Ιερή Ίβιδα)	Sacred ibis	Αφρικάνικο είδος πουλιού	3/8/2016
<i>Tamias sibiricus</i>	Siberian chipmunk	Είδος μικρού σκίουρου	3/8/2016
<i>Pacifastacus leniusculus</i>	Signal crayfish	Αμερικάνικη караβίδα	3/8/2016
<i>Herpestes javanicus</i>	Small Asian mongoose	Είδος μικρού σαρκοφάγου θηλαστικού	3/8/2016
<i>Nasua nasua</i>	South American coati	Είδος μικρού σαρκοφάγου θηλαστικού	3/8/2016
<i>Orconectes limosus</i>	Spiny-cheek crayfish	Είδος караβίδας γλυκού νερού	3/8/2016
<i>Orconectes virilis</i>	Virile crayfish	Είδος караβίδας γλυκού νερού	3/8/2016
<i>Pseudorasbora parva</i>	Topmouth gudgeon	Είδος ψαριού γλυκού νερού	3/8/2016
<i>Alophochen aegyptiacus</i> (Αιγυπτιακή χήνα)	Egyptian goose	Είδος χήνας	2/8/2017
<i>Nyctereutes procyonoides</i>	Raccoon dog	Είδος σαρκοφάγου θηλαστικού	2/8/2017
<i>Ondatra zibenthicus</i>	Muskrat	Είδος θηλαστικού	2/8/2017
<i>Acridotheres tristis</i>	Common myna	Είδος πτηνού	14/8/2019
<i>Arthurdendyus triangulatus</i>	New Zealand flat-worm	Είδος πλατυέλμινθα	14/8/2019
<i>Lepomis gibbosus</i> (Ηλιόψαρο)	Pumpkinseed	Είδος ψαριού γλυκού νερού	14/8/2019
<i>Plotosus lineatus</i>	Striped eel catfish	Θαλάσσιο είδος ψαριού	14/8/2019